

A MIGRÁNSOK TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSE: SZAKPOLITIKA ÉS GYAKORLAT

MAGYARORSZÁG

2013

„Az Európai Unió társfinanszírozásával”

BELÜGYMINISZTERIUM

Cím: A migránsok társadalombiztosítási és egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése: szakpolitika és gyakorlat

Tagállam: MAGYARORSZÁG

Év: 2013

„A projekt az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. A kiadvány kizárólag a szerző nézeteit tükrözi, az Európai Bizottság nem felel a benne foglalt információk további felhasználásáért”

„Az Európai Migrációs Hálózatot az Európai Bizottság koordinálja a tagállamokban és Norvégiában létrehozott Nemzeti Kapcsolattartó Pontokkal együttműködésben”

„Az Európai Unió társfinanszírozásával”

A MIGRÁNSOK SZOCIÁLIS BIZTONSÁGI HOZZÁFÉRÉSE: MAGYAR IRÁNYELVEK ÉS GYAKORLATOK

Rövid összefoglaló

A tanulmány fő célja, hogy feltérképezze azt a politikát és azokat az adminisztratív gyakorlatokat, amelyek a harmadik országbeli állampolgárok hozzáférését formálják a szociális ellátásokhoz, beleértve a magyar egészségügyi ellátórendszert, egy irányított migrációs rendszeren belül. Két szinten vizsgáltam: jogi szint és adminisztratív gyakorlatok. Összpontosítottam a huzamos és a határozott idejű tartózkodási engedéllyel itt tartózkodókra, ide nem értve egyes csoportokat (pl. menekültek).

Politikaalkotási szempontból érdemes megemlíteni, hogy a módosításokat a szociális jogok személyi hatálya tekintetében, Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozását megelőzően túlnyomórészt nemzetközi / európai uniós jogi normák indukálták, és ez a trend változatlan maradt az EU Kék Kártya és az Összevont Engedély birtokosok jogainak átültetésével.

A szociális biztonsági ellátásokhoz való hozzáférés (egészségügyi ellátás, betegség, anyaság, öregség és rokkantság) a gazdasági tevékenység folyománya. A szociális biztonsági ellátásokhoz való hozzáférés (családi ellátások és egészségügyi ellátás az inaktívak számára is, valamint munkanélküli segély) és szociális támogatási segélyek (garantált jövedelem és huzamos idejű segélyek) *gazdasági tevékenységet nem folytató* harmadik országbeli állampolgárok számára legfőbb szabályként a tartózkodás megfelelő regisztrációjától, valamint a tartózkodási engedély vagy állandó lakóhelyet igazoló dokumentumtól függ.

A hozzáférés konkrét feltételei kapcsán előljáróban szükséges elmondani, hogy a harmadik országbeli állampolgárok szociális ellátásokhoz való hozzáférését az igénylés időpontjában vizsgálom. A jogosult személyek főszabály szerint:

- Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (*a 2003/109/EC irányelvnek és a nemzeti jogszabályoknak megfelelően*) és
- EU Kék Kártya birtokosok.

Ők jogosultak egészségügyi ellátásra, betegség és anyaság, rokkantság, üzemi baleset, öregségi, hozzátartozói, családi és munkanélküli ellátásokra, és garantált minimum jövedelemre. Egyedül a tartós ápolási ellátások azok, amelyek csak a huzamos tartózkodóknak járnak.

A munkavállalási vagy önálló vállalkozási célú tartózkodási engedéllyel rendelkezők jogosultak egészségügyi ellátásra, betegség és anyaság, rokkantság, üzemi baleset, öregségi, hozzátartozói és biztosítási alapú családi ellátásokra. Azok, akik nem munkavállalók vagy önálló vállalkozók, nem jogosultak szociális ellátásokra, kivéve egyes eseteket:

- Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás hatálya kiterjed az Európai Szociális Chartát jóváhagyó országok állampolgárainak Magyarország területén jogszerűen tartózkodó gyermekeire,
- Átmeneti segély jár ugyanezen személyi csoportnak.

A biztosítástól függő ellátás (betegség és anyaság, baleseti ellátások, rokkantásig és öregségi ellátások) kifizetése biztosított a kedvezményezett részére, ha elhagyja az országot, de arra a bankszámlára vagy lakcímre, amelyet magyarországi tartózkodása alatt használt. Az öregségi ellátások exportálása lehetséges az EGT tagállamokba és azokba az országokba, amelyekkel Magyarország kétoldalú szociális biztonsági egyezményt kötött. Az univerzális családi ellátások, a munkanélküli ellátások, a garantált jövedelem ellátások és a tartós ápolási ellátások nem fizethetők ki a kedvezményezett részére, ha meghozta azt a döntést, hogy véglegesen visszatér származási szerinti országába.

Magyarország minden lényeges szociális biztonsági ágazatban rendelkezik központi adatgyűjtő intézménnyel, és az adatok sok esetben állampolgárság szerinti bontásban állnak rendelkezésre (egészségügy, beteg- és anyasági ellátás, családi ellátások és munkanélküli ellátások). A nyugdíj és a szociális támogatás területén a kedvezményezett állampolgárságát nem lehet megmondani, ilyen szempontot vizsgáló adatgyűjtés nem létezik. Habár, nem feltétlenül az állampolgárság a legfontosabb ezen a területen (például a jelentősebb a támogatás megszerzéséhez történő hozzáférhetőség vagy a támogatás exportja).

A közigazgatási gyakorlat terén, a hivatalokkal történő eljárások hivatalos nyelve a magyar, az EU tagállamaiban kiállított – bármely hivatalos nyelven – orvosi igazolást, tanulmányi státuszt vagy munkavállalói státuszt bizonyító igazolások elfogadhatóak, bármely más nyelven készült dokumentumok csak magyar nyelvre fordítva fogadhatóak el.

Általános, hogy a szociális igazgatási szervek több módon törekednek arra, hogy segítség a nem magyar állampolgárságú jelentkezőket (főként a magyarul nem beszélőket). Segítésük érdekében *különböző nyomtatványokat* dolgoztak ki az ellátások igényléséhez. Sok információ elérhető más nyelven, mint magyarul. Fontos a megfelelő tájékoztatás, mert a juttatásokat visszamenőleg kettő hónapra (családi ellátások) vagy hat hónapra (betegségi ellátás, öregségi nyugdíj) lehet kérelmezni. A magyar szociális rendszerben megjelenő harmadik országbeli állampolgárok száma relatíve alacsony.

1. BEVEZETÉS: CÉLOK, MÓDSZEREK ÉS MEGHATÁROZÁSOK

1.1 Célok

A tanulmány fő célja, hogy feltérképezze azokat a politikákat és azokat az adminisztratív gyakorlatokat, amelyek a harmadik országbeli állampolgárok szociális ellátásokhoz való hozzáférését érintik, beleértve az egészségügyi ellátásokat, egy irányított migrációs rendszeren belül.

A válaszra váró kérdéseket két csoportba osztottuk.

Először is a jogi szabályokat vizsgáljuk: jogosultsági szabályok a szociális biztonsági ellátásokhoz és az egészségügyi ellátásokhoz; a juttatások típusa és formája; a juttatások biztosításának feltételei (beleértve az ezeket odaítélő hivatalnok diszkrecionális jogkörét, ha egyáltalán létezik ilyen); kétoldalú egyezmények, amelyek a külföldi állampolgárok jogosultságát szabályozzák; a nemzeti közigazgatási eljárás általános szabályai (fellebbezési jog, határidők, stb.). A jogi szabályok alatt nem kizárólag a jogszabályokkal foglalkozunk, hanem az utasítások más formáival is (például körrendeletek, útmutatók). Másodszor, az adminisztratív gyakorlatokkal kapcsolatban az egyes jogszabályok konkrét esetekben történő alkalmazásával, valamint problémákkal is foglalkozunk. Meghatározott statisztikákat is bemutatunk, amennyiben ezek hozzáadott értéket jelentenek a szóban forgó kérdéshez.

A Nemzeti Jelentés rövid, összefoglalt áttekintést ad a magyarországi helyzetről, amely hasznos lehet azok számára, akik strukturált képet kívánnak kapni a rendszer működéséről.

1.2 Meghatározások

A „harmadik országbeli állampolgár” kifejezés olyan személyre vonatkozik, aki nem uniós állampolgár és nem harmadik országbeli állampolgár családtag, aki élvezi a személyek szabad áramlásához való jogot. A Nemzeti Jelentés kizárja vizsgálati köréből a menedékkérőket, menekülteket, turistákat, és illegális migránsokat. A nemzetközi diákok sem állnak a tanulmány középpontjában, habár, különböző okokból kifolyólag beleértendőek a tanulmány által vizsgált személyi hatályba, csakúgy, mint a hontalanok, akik egy speciális, önálló védelmi státuszt élveznek. A legfontosabb azonban az, hogy a Nemzeti Jelentés a harmadik országbeli állampolgárok két csoportjára összepontosít: olyan harmadik országbeli állampolgárokra, akik huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkeznek és azokkal, akik határozott időre szóló (fix idejű) tartózkodási engedéllyel rendelkeznek.

A „szociális biztonság” kifejezés fogalmát széles körben használjuk a tanulmányban, beleértve a társadalombiztosítást, az univerzális ellátásokat és a garantált jövedelmi juttatásokat. A kategorizálás alapját a MISSOC adatbázis képezi. Kiindulásként fontos megjegyezni, hogy a bemutatni kívánt juttatások nem egyeznek meg a juttatások azon listájával, amelyet a 883/2004/EK szociális biztonság koordinációjáról szóló Rendelet foglal magában. Az az EU jogi eszköz nem feltétlenül foglalja magában a garantált jövedelmi juttatásokat – legalábbis nem a Magyarországon létezőket. Következésképp, a tanulmány készítése közben a „szociális biztonság” fogalmát tágabb értelemben használtuk, mint a 883/2004/EK Rendelet.

Más kifejezések az EU aquis által használt és az EMH összefoglalóban leírt meghatározásokkal vannak összhangban.

1.3 Módszerek

A módszertant illetően a tanulmány dokumentumok kutatásán, helyszíni interjúkon és statisztikai forrásokon alapszik. A dokumentumok kutatások alatt a jogi forrásokat, internetes információt és magyarázó anyagokhoz a tágabb közönség számára történő vizsgálatát értjük. A könyvek, cikkek és kormányjelentések szintén ebbe a kategóriába tartoznak. A helyszíni interjúk során a témát jól ismerő szereplőkkel léptem kapcsolatba, névlegesen a kapcsolódó nemzeti hivatalok köztisztviselőivel, valamint tudományos kutatókkal. A kérésemre válaszoló nemzeti hatóságok két részre oszlottak. A szociális biztonság területéről az összes nemzeti hatóság válaszolt, névlegesen a következők: Országos Egészségügyi Pénztár, (OEP), Magyar Államkincstár, Nemzeti Munkaügyi Hivatal (NMH), Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, a tartózkodási kérdéseket illetően a Belügyminisztérium és a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) adott tájékoztatást.

Mivel nyilvánvalóan nincsen sok elérhető forrás erről a különleges témáról Magyarországon, a dokumentumok közötti választásra nem volt szükség, a tanulmányban a témához kapcsolódó irodalmat figyelembe vesszük. Lehetőségem volt arra is, hogy számos statisztikára hivatkozzak. Magyarország minden lényeges szociális biztonsági ágazatban rendelkezik központi adatgyűjtő intézménnyel, az adatok sok esetben állampolgárság szerinti bontásban érhetőek el (egészségügy, betegségi és anyasági ellátás, családi támogatások és munkanélküli ellátások). A nyugdíj és a szociális segélyezés területén a kedvezményezett állampolgárságát nem lehet megmondani, ilyen szempontot vizsgáló adatgyűjtés nem létezik. Habár, nem

feltétlenül az állampolgárság a legfontosabb ezen a területen (például a jelentősebb a támogatáshoz való hozzáférés vagy a támogatás exportja).

A Nemzeti Jelentés azzal a hozzáadott értékkel bírhat, hogy a szociális biztonság területén alkalmazott szabályoknak és gyakorlatoknak a frissített összefoglalását nyújtja az EMH által rendelkezésre bocsátott, kiválasztott kérdések alapján.

2. A NEMZETI SZOCIÁLIS BIZTONSÁGI RENDSZER ÁTTEKINTÉSE ÉS A HARMADIK ORSZÁGBELI MIGRÁNSOK ESETÉBEN TÖRTÉNŐ ALKALMAZHATÓSÁGA

Ez a rész a nemzeti szociális biztonsági rendszer áttekintését foglalja magában a támogatások és programok finanszírozása, a járulék és nem járulékalapú rendszerek terén, valamint szövegek a Magyarországon létező szociális biztonsági ellátások és programok területeiről, és arról, hogy a támogatások és programok hogyan adnak választ a migráció indukálta kihívásokra.

2.1 A szociális biztonsági ellátások és programok, valamint finanszírozási mechanizmusok áttekintése

Magyarország Alaptörvényének (hatályba lépés: 2012. január 1-eje) a szociális biztonság szempontjából jelentős rendelkezéseit a XIX. cikk tartalmazza.¹ Eszerint „Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.” Továbbá „(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.”

Eszerint Magyarország követi az Európai Unióban használatos definíciók szerinti beosztást a szociális biztonsági ellátások és az azokat adminisztráló szervezetrendszer szempontjából, tehát a következő fogalmakat használja: szociális védelem, szociális biztonság, társadalombiztosítás, szociális segélyezés.

---

¹

<http://www.kormany.hu/download/4/c3/30000/THE%20FUNDAMENTAL%20LAW%20OF%20HUNGARY.pdf>

A szociális védelem a legtágabb fogalom, a szociális ellátások minden típusát magában foglalja. Az alábbi ellátástípusokat foglalja magában: társadalombiztosítási ellátások, univerzális ellátások, különleges, nem járulékalapú ellátások és szociális segélyezés. Ezek magukban foglalják a betegség vagy anyaság, fogyatékoság és rokkantság, munkanélküliség, öregség (nyugdíj és hátramaradotti juttatások) következtében felmerülő támogatásokat, az eltartottak támogatását, családi támogatásokat, szociális segélyezési juttatásokat.

A társadalombiztosítási ellátások, az univerzális ellátások, és a különleges, nem járulékalapú ellátások tartoznak a szociális biztonság körébe. A társadalombiztosítás Magyarországon kötelező, alapelve a szolidaritás és a biztosítási elv (ilyen az egészségbiztosítás, a nyugdíjbiztosítás és a munkanélküli biztosítás). A társadalombiztosítási ellátásokra az szerez jogosultságot, aki biztosítottá válik vagy annak minősül Magyarországon (munkavállaló, önálló vállalkozó stb.). Az univerzális ellátások előzetes biztosítástól függetlenül, mérlegelés nélkül járnak a jogszabályi feltételeknek megfelelő személyeknek (ilyenek a családi ellátások). Különleges, nem járulékalapú ellátás pl. az időskorúaknak vagy a rokkantaknak jár.

A szociális segélyezés fogalma alapvetően a szükséghelyzetben lévők részére odaítélt segélyeket és a szociális szolgáltatásokat foglalja magában. Pénzbeli támogatás az átmeneti segély, a rendszeres szociális segély vagy az ápolási díj. Szociális szolgáltatást jelentenek a különböző intézményi elhelyezések (gyermekek, idősek, szenvedélybetegek, hajléktalanok intézményei), a házi gondozás.

A finanszírozási megoldás vegyes típusú, vannak járulékokból vagy költségvetési forrásokból (adókból), illetve vegyes forrásból finanszírozott alrendszerek. A magánszemély bruttó jövedelméből a foglalkoztató levonja és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) felé befizeti az alábbi tételeket:

- 1,5 % szakképzési hozzájárulás,
- 10 % nyugdíjjárulék,
- 8,5 % egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék, 4 % természetbeni, 3% pénzbeli ellátások egészségbiztosítási járuléka, 1,5 % munkaerőpiaci járulék,
- és személyi jövedelemadó (16%).

A munkáltatók 27%-os mértékű szociális hozzájárulási adót fizetnek. A karkedvezményre jogosító munkakörben foglalkoztatott után a foglalkoztató 13%-os mértékű karkedvezmény-biztosítási járulékot fizet.

A biztosítási járuléknak nincs maximum összege.

A szociális biztonság pénzügyi alapját az Egészségbiztosítási Alap, a Nyugdíjbiztosítási Alap

és a Munkaerőpiaci Alap jelentik. A szociális biztonsági járulékokat a NAV szedi be és utalja át az Alapoknak. A szociális hozzájárulási adó is az Alapok bevételét növeli, az alapok közti elosztási arányt minden évben a költségvetési törvény határozza meg (2013-ban a teljes összeg a Nyugdíjbiztosítási Alap bevétele). Az E-Alap és a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében jelen van az állam mögöttes kockázatvállalása, amely szerint a központi költségvetés kiegészíti az Alapok költségvetését, ha azok kiadásai meghaladják a bevételeket.³²

Az univerzális családi támogatásokat a központi költségvetésből finanszírozzák.

A munkanélküli ellátásokat a Munkaerőpiaci Alap biztosítja.

A segélyezési rendszer egy nem hozzájáruláson alapuló rendszer, rászorultsági alapon működik, amit részben a központi költségvetésből finanszíroznak (80-95%), részben pedig a helyi önkormányzatok saját költségvetéséből (5-20%).

2.1.1 Kérem, készítsen egy beszámolót az Ön Tagállamában működő szociális biztonsági rendszerről, beleértve az intézményi szerkezet leírását, az érintett kulcsfontosságú intézményeket, főbb feladataikat és az intézmények irányítását

A magyar szociális védelmi rendszer széles társadalmi kockázatközösség létrehozását célozza meg, amelynek az alapja a szolidaritás és a „társadalmi szerződés”. A szociális védelem rendszere kockázatok szerint van lebontva (ahogy az összes többi európai államban). A védelem minden kockázatot lefed: időskor, rokkantság, munkanélküliség, betegség, baleset, gyermekvállalás, halál és szegénység.

Különböző intézmények elkülönült módon működtetnek szociális védelmi alrendszereket Magyarországon. A végrehajtásért olyan központi kormányzati hivatalok felelősek, mint: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Nemzetgazdasági Minisztérium, Országos Egészségügyi Pénztár, Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Magyar Államkincstár, fővárosi és megyei kormányhivatalok, járások és helyi önkormányzatok.

A magyar nyugdíjrendszer két pilléren alapszik. Az első pillér a kötelező állami nyugdíj, amit államilag irányítanak és „pay-as-you-go” alapon finanszíroznak. A nyugdíjbiztosítási rendszert első pillérét az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és a fővárosi és megyei kormányhivatalok nyugdíjbiztosítási szakigazgatási szervei irányítják. A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság egy különleges testület, amely kapcsolatban van az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatósággal és a nyugdíjak kötelező formáinak kifizetéséért felel. A második pillér

---

² Az 1997. évi LXXX. Törvény 3. bekezdése a társadalombiztosítási támogatásokra és magánnyugdíjra jogosult személyekről, és a szolgáltatások fedezetéről

önkéntes, teljes mértékben több független magánnyugdíj alap működteti, amely felett a Magyar Nemzeti Bank gyakorolja a felügyeleti jogokat.

Az egészségbiztosítási rendszert az Országos Egészségügyi Pénztár működteti területi szervei bevonásával. A regionális működés a fővárosi és megyei kormányhivatalok egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szervei látják el. A családi támogatásokat a Magyar Államkincstár és az Országos Egészségügyi Pénztár kezeli.

A helyi önkormányzatok és a járások a szociális segélyezési rendszert működtetik. Többfajta szociális támogatási ellátást biztosítanak a helyi önkormányzatok.

A Nemzetgazdasági Minisztérium felelős a munkanélküliségi biztosítás rendszeréért. A magyar foglalkoztatási rendszer intézményi szerkezete egy adminisztratív testületen, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálaton alapszik. Tagjai a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, a Fővárosi és Megyei Kormányhivatalok Munkanélküli Irodái és a Fővárosi és Megyei Kormányhivatalok Munkaügyi Körzeti Irodái.

2.1. táblázat: A harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazott MISSOC nemzeti útmutató által bemutatott szociális biztonsági rendszer (támogatások és programok, finanszírozási mechanizmusok és hozzáférhetőség).

Bevezetésképpen szeretném jelezni, hogy a harmadik országbeli állampolgárok hozzáférését a kérelem benyújtásának időpontjában vizsgálom. A személy státuszát ebből a szempontból vizsgálom, pl. egy családtagi vagy munkanélküli státuszban lévő személy jogosult-e az ellátásra, amikor kérelmezi azt? Magyarországon azok a harmadik országbeli állampolgárok, akik azért érkeztek, hogy dolgozzanak, majd munkanélkülivé válnak, hozzáférhetnek bizonyos ellátásokhoz, ugyanakkor, azok a munkanélküli harmadik országbeli állampolgárok, akik vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, és így keresnek állást, nem jogosultak ugyanezekre az ellátásokra. Ezért használom a táblázatban a „munkanélkülivé vált” szót.

Szociális biztonsági „ág”	Az ágazatokban létező juttatások és programok	Finanszírozási mechanizmusok <i>(járulékalapú/nem)</i>	Hozzáférhetőség harmadik országbeli állampolgárok számára <i>(kérem sorolja fel azon harmadik országbeli állampolgárokat, akik</i>
----------------------------------	--	--	--

		<i>járulékalapú/vegyes)</i>	<i>jogosultak, ahol lehetséges, használja az alább meghatározott kategóriákat)</i>
I. Egészségügy			
	Természetbeni juttatások	Munkavállalói és munkaadói járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költségvetés kiegészítése	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű letelepedési engedéllyel amennyiben munkát vállalnak vagy önálló vállalkozók.
II. Betegségi ellátás			
	Táppénz	Munkavállalói és munkaadói járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költségvetés kiegészítése	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű letelepedési engedéllyel amennyiben munkát vállalnak vagy önálló vállalkozók.
III. Anyasági és apasági ellátás			
	Terhességi- gyermekágyi segély	Munkavállalói és munkaadói járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költségvetés	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű letelepedési

		kiegészítése	engedéllyel amennyiben munkát vállalnak vagy önálló vállalkozók, vagy munkanélkülivé válnak.
	Anyasági támogatás	Nem járulékalapú	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően).
IV. Rokkantsági ellátás			
	Rokkantsági ellátás	Munkavállalói és munkaadói	Igen.
	Rehabilitációs ellátás	járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költségvetés kiegészítése	Igen.
V. Öregségi nyugdíj és ellátások			
	Öregségi nyugdíj	Munkavállalói és munkaadói	Igen.
	Korai nyugdíj	járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költségvetés kiegészítése	Igen.
VI. Hozzá tartozói ellátás			
	Hozzá tartozói	Munkavállalói	Igen.

	nyugdíjak (özvegy, árva)	és munkaadói járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költésvetés kiegészítése	
VII.	Munkahelyi balesettel vagy foglalkozási megbetegedéssel kapcsolatos ellátás		
	baleseti táppénz	Munkavállalói	Igen. Harmadik országbeli
	baleseti járadék	és munkaadói járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költésvetés kiegészítése	állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű tartózkodási engedéllyel amennyiben munkát vállalnak vagy önálló vállalkozók.
VIII.	Családi ellátás		
	Családi pótlék	Nem	Igen. Harmadik országbeli
	Gyermek- gondozási segély	járadékalapú	állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű tartózkodási engedéllyel, amennyiben Kék
	Gyermeknevelési támogatás		

			Kártya tulajdonosok.
	Gyermekgondozási díj	Munkavállalói és munkaadói járulékok – és amennyiben szükséges – a központi költségvetés kiegészítése	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EC irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű tartózkodási engedéllyel amennyiben munkavállalók, önálló vállalkozók vagy akik munkanélkülivé váltak.
	Rendszeres gyermekvédelmi támogatás	Nem járulékalapú	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>).
IX.	Munkanélküli ellátások		
	Álláskeresési járadék	Járulékalapú.	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű tartózkodási engedéllyel, amennyiben Kék Kártya tulajdonosok.
	Nyugdíj előtti álláskeresési segély	Járulékalapú.	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel (<i>a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően</i>) és

			harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű tartózkodási engedéllyel, amennyiben Kék Kártya tulajdonosok.
X. Garantált minimum források			
	Aktív korúak ellátása	Nem járulékalapú.	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel <i>(a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően)</i> .
	Időskorúak járadéka	Nem járulékalapú.	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel <i>(a 2003/109/EC irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően)</i> és harmadik országbeli állampolgárok határozott idejű tartózkodási engedéllyel, amennyiben Kék Kártya tulajdonosok.
XI. Tartós ápolás			
	Természetbeni juttatások	Nem járulékalapú.	Igen. Huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok <i>(a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően)</i> .
	Ápolási díj (a gondozó részére fizetendő)	Nem járulékalapú jövedelempótlás.	Igen. Harmadik országbeli állampolgárok huzamos tartózkodási engedéllyel <i>(a 2003/109/EK irányelvnek és a nemzeti jognak megfelelően)</i> .

2.1.2 Kérem, soroljon fel olyan további szociális biztonsági ellátásokat, amelyek nem szerepelnek a MISSOC nemzeti útmutatóban, részletezve a finanszírozási mechanizmusait valamint azt, hogy elérhetőek-e harmadik országbeli állampolgárok számára.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény hatálya a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra is kiterjed, amely a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők számára is elérhető *(a 2003/109/EK Rendeletnek és a nemzeti jognak megfelelően)*. Továbbá, ezen túlmenően a személyi jogkör kiterjed az Európai Szociális Kartát (ESZK) jóváhagyó országok állampolgárainak Magyarország területén jogszerűen tartózkodó gyermekeire is, akik lehetnek nem huzamos ideig itt tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok is (nem uniós ESZK részes felek).

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerint a fent említett ESZK személyi körnek a települési önkormányzat köteles rászorultsági alapú átmeneti segélyt, étkezést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.

2.2 Hoztak-e létre kapcsolatot vagy van-e összefüggés a szociális biztonság és a migrációval kapcsolatos irányelvek között?

Igen.

Az általános idegenrendészeti szabályozás és a szociális ellátások kapcsolata két fontos ponton ragadható meg. Egyrészt, a tartózkodás engedélyezése és meghosszabbítása tekintetében, mert a vonatkozó jogszabályok³ értelmében a három hónapot meghaladó időtartamra történő beutazás és tartózkodás egyik feltétele, hogy a harmadik országbeli állampolgár az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősüljön vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja. A magyarországi tartózkodás⁴ teljes

---

³ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 13. § (1) bekezdés g) pontja. Az igazolás módjait a Harmtv. végrehajtására kiadott 114/2007. (V.24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 29. § (7) bekezdése határozza meg.

⁴ A Harmtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint az a harmadik országbeli állampolgár kaphat ideiglenes letelepedési engedélyt, nemzeti letelepedési engedélyt vagy EK letelepedési engedélyt, aki ezen feltételt teljesíti. Ez azt jelenti, hogy ezen személyeknek ugyanolyan kötelezettségeik vannak, mint azoknak, akik határozott időre szóló engedéllyel rendelkeznek.

időtartama alatt ezen feltételnek folyamatosan meg kell felelni. Az idegenrendészeti hatóság – Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal – elfogadhat a magyar szociális biztonsági jog hatálya alá tartozó jogviszony igazolást, vagy magánbiztosítóval fennálló jogviszonyt, illetve (akár kiegészítő jelleggel) egyéb, a megélhetés anyagi fedezetét igazoló dokumentumot. A kutatás során rendelkezésemre bocsátott információ szerint a harmadik országbeli állampolgárok a magyar szociális biztonsággal fennálló jogviszonyra (lásd a 3. pontban a biztosítás vagy megállapodás karakterisztikáját) jellemzően a tartózkodás meghosszabbításakor hivatkoznak. Ebből arra lehet következtetni, hogy a belépéskor, illetve a tartózkodás első hónapjaiban nem csatlakoznak (vagy nem rögtön) a közfinanszírozott magyar egészségbiztosítási rendszerhez, de később mégis igénybe veszik azt, kötelezően vagy önkéntesen. Az igazgatási gyakorlat is alátámasztja tehát azon korábban tett megállapításomat, hogy a magyar egészségbiztosítási rendszer általánosan hozzáférhető a harmadik országbeli állampolgárok számára.

A másik kapcsolódási pont, hogy a tartózkodás anyagi fedezetébe mennyiben számíthatnak bele a szociális védelmi rendszer különböző ellátásai, illetve, megfordítva a kérdést, ha egy harmadik országbeli állampolgár szociális ellátást igényel, ez indikáció-e arra nézve, hogy az érintettnek nincsen megfelelő anyagi fedezete (és így a tartózkodását nem jogszerűnek lehet ítélni). A jogszabályok⁵ értelmében a három hónapot meghaladó időtartamra történő beutazás és tartózkodás egyik alapfeltétele, hogy a harmadik országbeli állampolgár tartózkodása teljes időtartamára rendelkezzen a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel. Az anyagi fedezet megléte akkor tekinthető igazoltnak, ha saját vagy családtagja részére a rendelkezésére álló jogszerűen megszerzett jövedelemből, illetve vagyonból megélhetése, lakhatása, kiutazása, valamint szükség esetén egészségügyi ellátása költségeit biztosítani tudja. Nincsen olyan rendelkezés a magyar jogban, amely szerint bizonyos szociális védelmi ellátások igénylése azzal a negatív következménnyel járna, hogy a megfelelő anyagi fedezetet ne lehetne igazoltként elfogadni⁶. A kutatás során rendelkezésemre bocsátott információ szerint előfordult az idegenrendészeti hatóság gyakorlatában, hogy a harmadik országbeli családtagok tartózkodási engedélyük meghosszabbításakor hivatkoztak arra, hogy családi pótlékban és/vagy gyermekgondozási díjban részesülnek. A hatóság – egyéb kiegészítő forrással együtt, mérlegelési jogkörében eljárva – ezeket az ellátásokat az anyagi fedezet részeként értékelte, ahhoz negatív

---

⁵ Harmtv. 13. § (1) bekezdés f) pontja, Vhr. 29. § (5)-(6) bekezdései.

⁶ A Harmtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja és a Vhr. 95. § (1)-(3) bekezdései alapján ugyanezen feltételeket kell teljesítenie az ideiglenes letelepedési engedély, nemzeti letelepedési engedély vagy EK letelepedési engedély jogosultjának.

jogkövetkezményt nem fűzött. Nagyon fontos, hogy ez az utolsó megállapítás megfelelő hangsúlyt kapjon. Ha a szociális biztonsági rendszerből a harmadik országbeli állampolgár jogosulttá válik ellátásra (biztosítottként pl. gyermekgondozási díjra, vagy több éves itt tartózkodást követően családi pótlékra), az is nagyon fontos álláspontom szerint, hogy emiatt a jog más területein ne érhesse hátrány.

Fentiek vonatkoznak az ideiglenes letelepedési engedéllyel, nemzeti letelepedési engedéllyel vagy EK letelepedési engedéllyel rendelkezőkre is. Ezen engedélyeket is vissza lehet vonni (itt is mérlegelési jogköre van a hatóságnak), ha az engedélyezés alapjául szolgáló feltételek olyan jelentősen megváltoztak, hogy ez az engedély kiadását már kizárná, feltéve, hogy az engedély kiadásától számítva öt év még nem telt el⁷. Ilyen eset, ha az érintett a saját vagy családtagja eltartását, lakhatását már biztosítani nem tudja, és ebbe akár az is beletartozhat, hogy huzamosan segélyből tartja fenn magát.

Arra vonatkozóan nem állt rendelkezésre gyakorlati információ, hogy szociális segély típusú ellátás igénylése vagy folyósítása merült volna fel egy konkrét ügyben, és hatósági intézkedés történt volna. Általános elv, hogy minden ilyen esetben a hatóság döntése nem automatikus következménye a segély igénylésének vagy folyósításának. A hatóság az ügyfél egyedi körülményeit figyelembe véve, mérlegelési jogkörben eljárva, a rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelése alapján hozza meg döntését.

2.3. Vannak-e jelenlegi vagy jövőbeni tervek arra vonatkozóan, hogy megváltoztassák a fent jelzett, második oszlopba tartozó szociális biztonsági ellátásokhoz és programokhoz való hozzáférés szabályait, amelyek hatással lehetnek a harmadik országbeli állampolgárok hozzáféréseire?

Igen.

A változás oka az uniós jog átültetése.

2013. évben megtörtént a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól szóló, 2011. december 13-i, 2011/98/EU irányelv átültetése. Az összevont engedéllyel rendelkező, Magyarország területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok jogosultságot szerezhetnek 2014. január 1-jétől

---

⁷ Harmtv. 37. § (1) bekezdés a) pontja, Vhr. 105. § (1) bekezdése.

időskorúak járadékára, fogyatékosági támogatásra, valamint a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti családtámogatásokra, feltéve, hogy a munkavállalást számára hat hónapot meghaladó időtartamra engedélyezték.⁸

3. HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK SZOCIÁLIS BIZTONSÁGHOZ TÖRTÉNŐ HOZZÁFÉRÉSÉRŐL SZÓLÓ NEMZETI SZABÁLYOK

A második részben leírt hozzáférési szabályokat és adminisztratív gyakorlatokat mutatjuk most be részletesebben is. A szociális biztonság hét ágazatát választották ki mélyreható elemzés céljából, mert ezek szükségszerűen szorosan kapcsolódnak a migrációhoz. Az ágazatok a következők: egészségügy, betegségi ellátás, anyasági és apasági ellátás; öregségi nyugdíjak és ellátások; családi ellátás; munkanélküliség; garantált minimum jövedelem. A vizsgált kategóriákban a következőkről lesz szó: minimum tartózkodási időszakok, minimum várakozási időszakok, minimum foglalkoztatási és járulékfizetési időszakok, migráció specifikus feltételek, mint például integrációs folyamatban való részvétel, és más feltételek, mint minimum vagy maximum életkor, bevételi szintek, eltartottak száma, stb. Ebben a pontban az ellátások feltételrendszere, a hozzáférés szabályai és a statisztikai adatok általános jelleggel kerülnek bemutatásra. Ezeket a szabályokat módosíthatják a kétoldalú megállapodások szabályai, amelyekről viszont az 5. pontban szólnak.

Általános megjegyzések

1. Politika alkotási szempontból érdemes megemlíteni, hogy a módosításokat a szociális jogok személyi hatálya tekintetében, Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozását megelőzően túlnyomórészt nemzetközi / európai uniós jogi normák indukálták. Ahogy azt egy 2005-ös⁹ publikációmban már összefoglaltam: "... 2004 tavaszáig a külföldiek jogállásának változásaira csak amiatt került sor a magyar jogrendben, hogy a nemzetközi kötelezettségvállalások átültetésre kerüljenek" és "a személyi hatály módosítása ismét nem saját kezdeményezésű, hazai indíttatású törekvéseken alapult". Ez az állítás még mindig helytálló. Például, 2008. január 1-jétől a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező

⁸ Módosító törvény: 2013. évi XCIII Törvény.

⁹ <http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/Kutjelek/KJ79migrapol.pdf> Letöltés: 5.10.2013. 67. oldal

személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvénnyel¹⁰ összhangban több szociális jogszabályt és kormányrendeletet módosítottak. A korábbi, szükséges gazdasági tevékenységen alapuló megközelítést számos esetben felülírta az uniós polgárság koncepciója.¹¹ Ezáltal nemcsak a Közösség munkavállalói és családtagjaik, de minden uniós polgár és családtagjaik (a magyar családtagokat is beleértve) jogosultak lettek szociális támogatás igénylésére, amennyiben megfelelnek a kritériumoknak. Ez a változás a 2004/38/EK Irányelv 24. cikkének végrehajtásában nyilvánult meg.

2. 2011. augusztus 1-től az EU Kék Kártya birtokosai speciális szociális jogállást élveznek a magyar jogban, amelynek kiindulás alapja a 2009/50/EK irányelv egyenlő bánásmódot kimondó 14. cikkének (1) bekezdése. Eszerint „Az EU Kék Kártya birtokosa az alábbiak tekintetében a Kék Kártyát kiállító tagállam állampolgáraival egyenlő bánásmódot élvez: [...] e) a nemzeti jognak az 1408/71/EGK tanácsi rendeletben meghatározott szociális biztonsági ágakra vonatkozó rendelkezései szerint. A 859/2003/EK rendelet mellékletében található különleges rendelkezéseket értelemszerűen kell alkalmazni”.¹²

Az egyenlő bánásmód érvényesülésével kapcsolatosan két alapvető megállapítást kell tenni. Egyrészt, hogy az egyenlő bánásmód előírása a biztosított státusból nem folyó jogosultságok tekintetében bír jelentőséggel, mivel csak ott tartalmaz eltérő előírásokat a magyar jog. Másrészt, az irányelv maga csak az EU Kék Kártya birtokosáról rendelkezik, a családtagjáról nem, vagyis a speciális jogok csak az érintettet illetik meg. Az egyenlő bánásmód szabályai megvalósításra kerültek a családi ellátásokról, a fogyatékosági ellátásokról és a szociális ellátásokról szóló törvényekben. Eszerint az EU Kék Kártya birtokosa jogosult minden családi ellátásra – az anyasági támogatás kivételével -, fogyatékosági támogatásra és időskorúak járadékára. Ezek a jogosultságok megegyeznek az uniós polgároknak biztosított jogosultságokkal.

3. A társadalombiztosítási ellátásokhoz való hozzáférés (egészségügyi ellátás, betegség, anyaság, öregség és rokkantság) a gazdasági tevékenység folyamata. Fizetett munkaviszonyban lévők és önálló vállalkozók, akik fizetik a társadalombiztosítási járulékokat maguk után, jogosultak a járulékalapú szociális biztonsági ellátásokra. Ezek mind természetbeni, mind pedig pénzügyi juttatások.

4. Ráadásul, a szociális biztonsági ellátásokhoz (családi ellátások és egészségügyi ellátás az

---

¹⁰ Ez a törvény hajtotta végre a 2004/38/EK direktívát, valamint a 113/2007 (V.24.) számú Kormányrendelettel együtt megvalósította a személyek szabad mozgásának elvét fontos, a szöveg a www.njt.hu oldalról tölthető le.

¹¹ Legfontosabb a bizonyos szociális törvények módosításáról szóló 2007. évi CXXI Törvény.

¹² Közben ezeket a rendeleteket (1408/71/EEC and 859/2004/EEC) felváltotta a 883/2004/EC és a 1231/2010/EU rendeletek.

inaktívak számára is, valamint munkanélküli ellátás) és szociális segélyekhez (garantált jövedelem és tartós ápolási ellátások) való hozzáférés a gazdasági tevékenységet nem folytató harmadik országbeli állampolgárok tekintetében legfőbb szabályként a tartózkodás hatékony regisztrációjától, valamint a tartózkodási engedélytől vagy huzamos tartózkodási engedélytől függ. Magyarországon szoros összefüggés látható a szociális biztonsághoz történő hozzáférés, a szociális segélyek és a jogszerű tartózkodás között. A szociális biztonság ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 4. § u) pontja szerint *belföldi* „1. Magyarország területén a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény szerint bejelentett lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár, a bevándorolt és a letelepedett jogállású, valamint a menekültként elismert személy”. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár vagy családtagjai magyarországi tartózkodási engedéllyel rendelkeznek és ezt érvényes dokumentummal igazolni tudják, jogosultak az ellátásokra történő jelentkezésre. Ez a szolidaritás a 2.2 pontban említettekkel összhangban jelenik meg a gyakorlatban.

5. A szociális védelem körét befolyásolja, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár Magyarországon kívül élt-e, dolgozott-e már más EU tagállamban, illetve hogy az adott időpillanatban hol van életérdekének központja. Az uniós jogban létező két rendelet (859/2003/EGK és 1231/10/EU) ui. kimondják, hogy minden harmadik országbeli állampolgár és családtagjaik (tehát nem csak az EU Kék Kártya birtokosai) jogosultak szociális biztonsági ellátásokra, ha valamely tagállam területén jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel, és helyzetük összes vonatkozása nem egy tagállamot érint.

Egészségügy

A magyar egészségügyi ellátás alapvető feltétele a beteg egészségbiztosításra való jogosultsága. Amennyiben a beteg nem rendelkezik ilyen jogosultsággal, akkor csakis privát alapon vásárolhat egészségügyi szolgáltatásokat. A biztosított vagy biztosítottnak minősülő személyek rendelkeznek hozzáféréssel az egészségügyi ellátáshoz, amelyet a TAJ kártya birtoklása (Társadalombiztosítási Azonosító Jel) és egy képes személyes azonosító dokumentum igazol. Az egészségügyi szolgáltató egy on-line adatbázison keresztül ellenőrzi a személy jogosultságát a TAJ szám ellenőrzésével.

A magyar egészségbiztosítási rendszer egyik alapvető célja, hogy kivétel nélkül, lehetőleg az összes Magyarországon tartózkodó személy jogosult legyen egészségügyi ellátásra a járulékok fizetésén keresztül, vagy, ha nem képesek járulékot fizetni, akkor anélkül. A

rendszer célja az állampolgárságon alapuló diszkrimináció felszámolása. Az ellátáshoz való jogot a biztosított státuszhoz kapcsolja: habár, külföldiek esetében számos rendkívüli, eltérő szabály van érvényben. Ezek a különbségek főként Magyarország EU tagságán, részben pedig kétoldalú szociálpolitikai és szociális biztonsági egyezményekben alapulnak.

A társadalombiztosításról szóló törvény alapvetően négy kategóriát különböztet meg az ellátásokra való jogosultság szempontjából:

A biztosított személy az első kategóriába tartozik, aki a gazdasági tevékenység és a hozzá kapcsolódó járulékfizetés alapján minden ellátásra jogosult, beleértve a természetbeni és pénzbeli juttatásokat;

Az úgy nevezett „jogosult személy” tartozik a második kategóriába, aki a korábbi biztosított (pl. nyugdíjasok) vagy a jelenlegi státusz (pl. kiskorúak, diákok) alapján jogosult a természetbeni juttatásokra, anélkül a kötelezettség nélkül, hogy ezért egészségügyi járulékot kelljen fizetnie;

Azon személy, aki köteles fizetni az egészségügyi járulékot és csak a természetbeni juttatásokhoz fér hozzá, egyéni járulékbefizetés alapján, a harmadik kategóriába tartozik; és végül

Azon személyek, akik önkéntesen szerződést kötnek az Országos Egészségügyi Pénztárral, a negyedik kategóriába sorolhatóak. Ezek a személyek a természetbeni támogatásokra jogosultak, külföldi gyógykezelésre azonban nem.

Azt, hogy egy harmadik országbeli állampolgár melyik kategóriába esik, számos tényező befolyásolja. Ezek közül az egyik a magyarországi tartózkodás célja, a másik, hogy az adott személy végez-e gazdasági tevékenységet vagy nem, az állampolgárság vagy hontalanság is jelentőséggel bír, valamint az, hogy a személy az Európai Gazdasági Térség (EGT) tagállamában rendelkezik-e lakóhellyel. A magyar társadalombiztosítás egyéni jogviszonyokon alapszik. Minden egyes biztosított vagy jogosult személy saját jogán jogosult. Ebből következik, hogy a társadalombiztosításról szóló rendelkezések nem ismerik el a családtagok egészségügyi ellátáshoz való származtatott jogát. A biztosított személy gyermekeinek és más családtagjainak jogi helyzetét és jogait egyénileg ítélik meg.

A gazdasági tevékenységet folytató biztosított személy az egészségbiztosítási rendszerben elérhető összes ellátásra jogosult. Egyaránt jogosultak a pénzbeli és a természetbeni (gyógyászati) ellátásokra. A pénzbeli ellátásokra való jogosultság feltétele lehet

meghatározott előzetes biztosítási idő. A természetbeni ellátások esetében – kivéve a megállapodást kötőket – nincs hasonló várakozási idő. A természetbeni juttatásokhoz való jogosultság a biztosított státusz első napjától érvényes.

Harmadik országbeli állampolgár ellátottak aggregált adatai Magyarországon 2006-2010 között

Ellátás típusa	Ellátottak száma	Egy főre eső átlagos költség (ezer Ft/év)	A legjelentősebb 6 állampolgárság aránya az ellátottak között (%)	A legjelentősebb 6 megyében kezelték aránya (%)	Budapest részaránya (%)
Akut ellátás	11 776	34,4	82	94	61
Fekvőbeteg	9 414	34,4	94	95	63
Fogászat	18 123	1,1	86	86	55
Járóbeteg	72 306	3,0	79	85	57
Pénzbeli	3 961	81,6	93	94	66

Forrás: Dr. Gellér Balázs (szerk.), Kézikönyv a harmadik országbeli állampolgárok egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáféréseiről, Tullius Kiadó, 26. oldal.

Az adatok, amelyekre ezen tanulmány készítésekor is támaszkodhatunk, az Európai Integrációs Alap által finanszírozott kutatás eredményei. A vizsgált személyi hatály tehát teljesen megfelel az elvárásoknak (mert csak TAJ azonosítóval rendelkezőkre vonatkoznak az adatok). Sajnos a 2011/2012-es évekről információ nem áll rendelkezésre (az OEP ilyen adatot nem hoz nyilvánosságra éves statisztikai jelentéseiben). Álláspontom szerint ugyanakkor fontos következtetéseket vonhatunk le ezekből az aggregált adatokból is. Ha abból indulunk ki, hogy az egészségügyi ellátórendszer Magyarország teljes lakosságát ellátja (évente pl. átlagosan 120 millió járóbeteg esetet tartanak nyilván), az egy évre jutó, megközelítőleg 15 ezer harmadik országbeli állampolgár ellátása minimálisnak tekinthető.

A táppénz, a gyes és az apasági távollét elérhető a biztosított személyek számára, a hozzáférhetőségi feltétel pedig származástól függetlenül mindenki számára azonos.

2012. január 1-jétől a pénzbeli **rokkantsági ellátások** (amelyek a magyar szociális biztonsági jognak megfelelően egészségügyi juttatásnak minősülnek¹³) a következők: baleseti táppénz, baleseti járadék, rokkantsági ellátás és rehabilitációs ellátás. Az utóbbi két ellátás azon

¹³ Tbj. 14 Cikkely (2) bekezdés.

megváltozott munkaképességű személyeknek jár, akik további egészségügyi állapotát – pl. az érintett betegség következtében létrejött fizikai, mentális és szociális állapota vagy olyan sérülés ami tartós vagy végleges hátráltatást jelent vele született rendellenesség következtében – a rehabilitációs hatóság összetett kiértékelési eljárás keretében értékeli és az érték nem haladja meg a 60%-ot (a továbbiakban: „megváltozott munkaképességű személy”), aki legalább 1095 napja sérült volt a kérelem beadását megelőző öt évben, és nem végez semmilyen fajta jövedelmező tevékenységet sem Magyarországon, sem külföldön, valamint nem részesül semmilyen rendszeres pénzbeli juttatásban. Az ilyen segélyek közös nevezője (legfőbb szabályként) az, hogy előzetes magyar biztosítási idő az előfeltétele. Az első két ellátás folyósításának további feltétele, hogy a kérelmező üzemi balesetet szenvedett vagy betegsége munkájának következménye. A rokkantsági és a rehabilitációs ellátásnak nem feltétele – a biztosítotti feltételen felül – a magyarországi tartózkodás. Habár, ha a személy állapota lehetővé teszi a rehabilitációt, teljesítenie kell az azzal a munkaügyi kirendeltséggel fennálló együttműködési kötelezettséget, amelyik az (állandó vagy ideiglenes) magyarországi lakcíme alapján hatáskörrel rendelkezik az ügyben. Magyarországi lakcím hiányában a rehabilitációs ellátás nem igazán folyósítható (mert az együttműködési kötelezettség nem teljesíthető), ezért az érintettek számára csak a rokkantsági ellátás elérhető.

Az alábbi táblázatban mutatjuk be a Magyarországon dolgozó – külföldi állampolgárral is történt – 3 napon túli keresőképtelenséget okozó munkabalesetek számának alakulását.

	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Összes munkabaleset</i>	20922	22217	18454	19948	17295
<i>Magyarországon külföldi állampolgárral történt munkabaleset</i>	300	285	186	174	155

Forrás: Dr. Geller Balázs (szerk.), Kézikönyv a harmadik országbeli állampolgárok egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáféréséről, Tullius Kiadó, XXX. oldal.

A szám adatok alapján megállapítható, hogy külföldi állampolgárságú munkavállalók folyamatosan csökkenő számban, az összes munkabalesethez képest minimális arányban szenvednek munkabalesetet magyarországi munkavégzés során (1 % körüli arányban). Állampolgársági bontás nem lehetséges abban a vonatkozásban, hogy a külföldiek uniós vagy harmadik országbeli állampolgárok voltak-e.

Öregségi nyugdíj és támogatások

A legfőbb szabály, hogy az ellátás folyósítása állampolgárságtól független, feltétele csak a szolgálati idő megszerzése, ez szükséges ahhoz, hogy az érintett jogosult legyen az általa kérelmezett ellátásra, ezenkívül azonban a többi feltételnek is meg kell felelnie. Bizonyos ellátások korábban függtek az érintett állampolgárságtól, mert a közszférában megszerezhető szolgálati időhöz voltak kötve (katonaság vagy már közszolgalati jogviszony, pl. polgármester), ezért ezekre az ellátásokra (közszférában ellátott tevékenységet folytató személy nyugdíja vagy korábbi polgármesterek nyugdíja) csak magyar állampolgárok kérelmezhetek.

Ugyanakkor, felmerülnek olyan gyakorlati szempontok, amelyek miatt a nem magyar igénylőkre eltérő szabályok vonatkozhatnak. Az egyik ilyen szempont, hogy egy harmadik országbeli állampolgár esetében nagyobb a valószínűsége annak, hogy élete során több helyen is dolgozik, és ezáltal a viszonylag magas belépési küszöbvel rendelkező magyar rendszerből (15 év szükséges a résznyugdíjhoz és 20 év a teljes nyugdíjhoz) nem tud ellátást kapni. Ezt a negatív következményt hivatottak kiküszöbölni a kétoldalú nyugdíjegyvezmények, amelyek alkalmazásában a különböző országokban szerzett szolgálati idők összeadódnak, arányos résznyugdíj kerül megállapításra, ezáltal biztosítva a rövidebb idők után is az ellátást. Nem túlzás kimondani, hogy talán a nyugdíjellátások területe az, amelyen a kétoldalú megállapodásoknak a legnagyobb szerep jut.

A másik felmerülő kérdés, hogy melyik az illetékes hatóság, ha a kérelmezőnek nincsen magyarországi lakóhelye. Ebben az esetben a kérelmét a kijelölt intézmény bírálja el. Ha van kétoldalú egyezmény az érintett országa és Magyarország között, akkor rendelkezésre állnak megfelelő formanyomtatványok az érintett ország hivatalos nyelvén, ha nincsen, akkor viszont az érintettnek a magyar formanyomtatványt kell kitöltenie.

Végül, egy nagyon fontos gyakorlati szempont, hogy a nyugdíjas ténylegesen megkapja-e a számára megítélt nyugdíjat, ha nincsen magyarországi lakóhelye, ha visszatért pl. a származási országába. Kérdés tehát az ellátás exportjának megvalósíthatósága. A jelenleg hatályos jogszabályok szerint¹⁴ az export a kétoldalú megállapodásokkal érintett országokba működik, ugyanakkor a banki költséget a jogosultnak kell viselnie. Működik az export az EGT tagállamaiba is.

A magyar és a harmadik országbeli állampolgárok helyzete között nincs diszkrimináció.

---

¹⁴ Tny. 79. §

Családi ellátások

Jogosult személyek a magyar állampolgárok, bevándorlók, letelepedett személyek, menekültek, hontalan személyek, EGT állampolgárok és családtagjaik, amennyiben Magyarországon élnek. Ráadásul, az EU Kék Kártyával rendelkezők is jogosultak családi ellátásra – az anyasági támogatást leszámítva – ha Magyarországon tartózkodnak vagy rendelkeznek lakcímkártyával, ami azt jelenti, hogy regisztrálták őket a népszénelnyilvántartásba az 1992. évi személyi adatok és cím népszénelnyilvántartásáról szóló LXVI. törvény alapján.¹⁵ Következtetésképp, a kérelmet kitöltő személynek Magyarországon kell tartózkodnia.

A családi ellátás folyósításának legfontosabb feltétele az, hogy a szülő a saját háztartásában neveli fel a gyermeket. Legfőbb szabályként ez tartalmazza, hogy a szülő viseli gondját a gyermeknek, vagyis a gyermek a szülővel él, ő viseli gondját és nem a nagyszülők, vagy nincsenek állami gondozásban. Ha a gyermek tanulás céljából elköltözik, pl. iskolába megy, ezt úgy értelmezik, mintha a gyermek a szülő háztartásában élne.

Magyarországon két járulékalapú és öt általános családi ellátás létezik. A járulékalapú családi ellátások a terhességi gyermekágyi segély és a gyermekgondozási díj, az általánosak a gyese, a családi pótlék, a gyermekgondozási támogatás, a gyermeknevelési támogatás és a fogyatékelkossági segély.

2012-ben összesen 1.088.570 személy részesült családi pótlékban Magyarországon. Ebből 737 volt harmadik országbeli állampolgár. Összehasonlításképp, 2008-ban 1.230.116 személy volt jogosult, amiből 532 volt harmadik országbeli állampolgár.

Munkanélküli ellátások

Az 1991. évi IV. törvény (Flt.) 2. § (1) alapján „A foglalkoztatás elősegítése és az álláskereső támogatása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. E rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben levőket többletjogosultságok illessék meg.

(2) A menekültként, oltalmazottként vagy menedékesként elismert, továbbá a bevándorolt vagy letelepedett jogállású, valamint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyeket az e törvény és végrehajtási szabályai által tartalmazott jogokat és kötelezettségeket illetően a magyar állampolgárral azonos jogok és kötelezettségek illetik meg

---

¹⁵ 1998. évi LXXXIV Törvény a családi ellátásról, 2. bekezdés

és terhelik.”¹⁶

Következtetésképp, a munkanélküli ellátást kizárólag a huzamosan itt tartózkodók és az EU Kék Kártya tulajdonosok igényelhetik.

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki álláskereső (akár munkavállaló, akár vállalkozó volt korábban), az álláskeresővé válását megelőző öt éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, szociális biztonsági ellátásban nem részesül, és számára az illetékes munkaügyi központ nem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Az álláskeresési járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző négy naptári negyedévben az érintett jogviszonyokban elért - a vállalkozói jogviszony esetén a megfizetett - munkaerő-piaci járulék alapja (járulékalap) havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A járadék összege a folyósítás teljes időtartama alatt a járulékalap 60 százaléka, amely azonban nem lehet magasabb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegénél. Ha a járadék számításánál figyelembe vett összeg nem éri el minimálbért, akkor a járadék számításának alapja a fentiek szerint számított összeg 60%-a. Minden 10 nap jogosultsági idő 1 nap járadékfolyósítási időnek felel meg. A járadék folyósításának kezdő napja az álláskeresőnek a munkaügyi központnál történő jelentkezésének a napja. Az álláskeresési járadék folyósításának időtartama minimum 36, de legfeljebb 90 nap. Az álláskeresési járadék folyósítását (annak kimerítését) követően még van további lehetőség ellátás igénybevételére: az álláskereső kérelmére álláskeresési segélyt kell megállapítani, ha rendelkezik az álláskeresési járadékra irányadó feltételekkel a biztosítási idő tekintetében, az álláskeresési járadékot részére legalább 45 nap időtartamra állapították meg, a járadékot kimerítette, és a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és ezt az életkort az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését követő három éven belül betöltötte. A nyugdíj előtti álláskeresési segély addig folyósítható, amíg a jogosult öregségi nyugdíjra vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem szerez jogosultságot. Az álláskeresési segély összege a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező minimálbér 40 százaléka.

Mindkét ellátás szüneteltethető (munkavégzés, gyermeknevelés stb.) okán.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat helyi szerveinek hatáskörébe tartozik a munkanélküli ellátások igénylésével és folyósításával kapcsolatos feladatok ellátása. Az érintett személynek be kell mennie a munkaügyi központ lakóhelye szerint illetékes kirendeltségére, és ott kell benyújtani a kérelmét és azt alátámasztó iratokat (munkaszerződés, bérkimutatás, egyéb nemzetközi együttműködésben használt dokumentum). A folyósítás kezdő napja az

---

¹⁶ 2007. évi I. Törvény.

álláskeresőnek az illetékes szervnél történő jelentkezésének napja. Az uniós polgárok és a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők a magyar állampolgárokkal megegyező feltételek mellett regisztrálhatják magukat álláskeresőként.

A harmadik országbeli állampolgárok számára biztosított álláskeresői járadék és az álláskereső számából aggregált számról szóló adatokat a Nemzeti Foglalkozási Szolgálat biztosította. Az álláskeresőket tekintve Ukrajna, Szerbia és Kína voltak vezető pozícióban 2007-2008-ban. 2009-ben, valamint 2010-ben Ukrajna állt az első helyen, habár a kínai állampolgárok megelőzték a szerbeket. 2011-től a kínaiak állnak az első helyen, őket követik az ukránok és a szerbek. Magyarországon a harmadik országbeli állampolgárnak adott ellátások tükrözik a harmadik országbeli állampolgárok összesített számadatait. 2009 és 2013 között a két legnagyobb harmadik országbeli munkanélküli csoportot az ukrán és a szerb állampolgárok alkották. Érdekes, hogy a kínaiak, akik napjainkban az első helyen állnak az álláskereső között, megelőzték az orosz és afgán nemzetiségűek. Kijelenthetjük, hogy a magyar munkapiacra jelen lévő részesedésük ellenére a kínai állampolgárok nem arányosan vesznek igénybe munkanélküli ellátást.

Garantált minimum jövedelem

A MISSOC útmutató szerint a garantált minimum jövedelem kategóriájába kétfajta magyar támogatás sorolható, a nem járulékalapú időskorúak járadéka és az aktív korban lévő személyek ellátása. Mindkét ellátás szerepel a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben. A törvény a személyi hatáskört a következőféleképp szabályozza: a törvény hatálya kiterjed a magyar állampolgárokra, bevándorlóokra, letelepedettekre, a hontalan személyekre és azokra a személyekre, akik élvezik a szabad mozgáshoz való jogot (a 2007. évi I. törvénynek megfelelően). Ráadásul, átmeneti segély és lakhatás biztosítható azon tagállamok állampolgárainak, amelyek az Európai Szociális Kartát ratifikálták. Végezetül, a nem járulékalapú időskorúak járadéka azon harmadik országbeli állampolgárok számára hozzáférhető, akik EU Kék Kártyával rendelkeznek, amennyiben Magyarországon élnek vagy tartózkodnak és regisztrálták a lakcímüket. Következésképp, csak azon harmadik országbeli állampolgárok jogosultak mindkét ellátásra, akik huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, továbbá, az EU Kék Kártyával rendelkezők még a nem járulékalapú öregségi ellátásra is jogosultak.

Az aktív korúak ellátásának célja azon aktív korban lévő személyek minimum életszínvonalának fenntartása (18 éves kortól a nyugdíj korhatárig), akik munkanélküliek,

nem vesznek részt oktatásban és nem rendelkeznek megfelelő forrásokkal. Az ellátást rászorultság ellenőrzése alapján nyújtják.

A nem járulékalapú időskorúak járadékát azon rezidens személyek vehetik igénybe, akik elérték a nyugdíjkorhatárt, de nem szereztek elég szolgálati időt az öregségi nyugdíjhoz, és egyáltalán nem rendelkeznek vagy nem megfelelő jövedelemmel rendelkeznek. Ezt az ellátást is rászorultság ellenőrzése alapján nyújtják.

3.1 A fent felsorolt hét kategóriából van-e olyan, amihez szükséges minimum tartózkodási időszak harmadik országbeli állampolgárok számára?

Igen.

A társadalombiztosítási ellátások nincsenek minimum tartózkodási időhöz kötve, ha a személy gazdaságilag aktív (egészségügyi ellátás, betegség, anyaság és apaság, rokkantság és öregségi ellátások tartoznak ide).

Az álláskeresési ellátásokról szóló törvény nem tartalmaz tartózkodási záradékot.

Abban az esetben, ha az érintett gazdaságilag inaktív, előzetes tartózkodás szükséges bármely szociális védelmi rendszerben – különböző szabályok érvényesek a határozott idejű és huzamos ideig itt tartózkodókra.

A huzamos ideig itt tartózkodók minden szociális védelmi ellátásra jogosultak (családi ellátás, szociális segélyek), amennyiben szerepelnek a lakcímnnyilvántartásban. A határozott ideig itt tartózkodó EU Kék Kártya tulajdonosok bizonyos ellátásokra jogosultak a szociális védelmi rendszeren belül (pl. nem járulékalapú időskorúak járadéka, és az anyasági támogatáson kívül minden családi ellátás). A lakóhely kritérium a magyar állampolgárokra is érvényes. A családi ellátásokról és szociális támogatásokról szóló törvény személyes hatályát tekintve, a magyar állampolgároknak is meg kell felelniük annak a kitételnek, hogy Magyarországon élnek.

A kötelező egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés feltétele az itt tartózkodás. A gazdaságilag inaktívak közül a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek (migránsok és állandó lakosok) minősülhetnek itt-tartózkodónak (belföldinek). A belföldiek 2013-ban 6.660 forintot fizettek havonta (egészségügyi szolgáltatási járulék) ahelyett az (önkéntes) lehetőség helyett, hogy szerződést kössenek az OEP-pel a bérminimum 50%-a összegben (havonta kb. 47 000 Ft) azért, hogy hozzáférjenek a magyar közfinanszírozott egészségügyi ellátásokhoz. A magyar és az uniós állampolgárok számára az egy éves szabály van érvényben, vagyis, ha egy gazdaságilag inaktív személy nem tölti ki az egy év hosszúságú

előzetes magyarországi tartózkodást (pl. a személy 5 évet élt az USA-ban) nem jelentkezhethet a havi 6.660 forintos tarifáért, de felajánlják neki az OEP-pel való szerződést a fent említett feltételek szerint.

3.2 A fent említett hét kategória ellátásai között van-e olyan, ami a harmadik országbeli állampolgárok számára exportálható, ha az érintett visszatér a saját hazájába?

Igen.

Fontos megjegyezni, hogy egy pénzbeli egészségbiztosítási ellátásban részesülő harmadik országbeli állampolgár számára (pl. terhességi gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj, táppénz, baleseti járadék), amennyiben a támogatás folyósításának ideje alatt visszatér a saját hazájába, a támogatás folyósítása nem szűnik meg. Ez azt jelenti, hogy folyamatosan utalják az összeget a már korábban megadott bankszámlaszámra, a gyakorlatban ezeknél a rövid idejű támogatásoknál nincs szükség a harmadik országba történő importálásra. A szabályok a magyar állampolgárokra is ugyanígy vonatkoznak.

Az öregségi ellátások folyósítása sem szűnik meg, ha az érintett visszatér a származási országába, az összeg folyósítása Magyarországon (postai úton) és magyar bankszámlára folyamatos. Ezek nem igényelnek utalási költséget a kedvezményezett részéről. Az összegeket innen egy másik bankszámlára szabadon át lehet utalni egy harmadik államba a kedvezményezett költségén. Ugyanakkor, az öregségi ellátásokat az EGT tagállamaiba (nincs utalási költség) és a Magyarországgal kétoldalú, exportálásról szóló cikkellyel rendelkező egyezményt kötött országokba közvetlenül lehet exportálni (van utalási költség).¹⁷

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság¹⁸ honlapján részletes információ található a külföldön élő kedvezményezettek részére történő nyugdíj kifizetéséről. Amennyiben például egy kínai állampolgár Németországban él, a nyugdíjat díjmentesen folyósítják, mert tartózkodási helye az EGT területén belül található. Azonban, ha egy magyar állampolgárságú kedvezményezett az EGT területén kívül él, olyan országban, amellyel nincs kétoldalú egyezmény sem (pl. Mexikó) a közvetlen utalás nem lesz lehetséges. A szabályok nem diszkriminatívak.

A családi ellátások főszabályként nem exportálhatóak, magyar tartózkodáshoz kötöttek. Következtetésképp, amennyiben a kedvezményezett több mint 3 hónapra hagyja el

¹⁷ 1997. évi LXXXVI. Törvény a szociális biztosítási nyugdíjról, 79. Cikkely, (2) bekezdés.

¹⁸ <http://www.onyf.hu/en/index.php?module=news&action=actual> Letöltés: 12.10.2013.

Magyarországot (kivéve az EGK tagállamokat és Svájcot), a folyósítást felfüggesztik.¹⁹ A szabályok a magyar állampolgárokra is ugyanígy vonatkoznak.

A munkanélküli ellátások nem exportálhatóak (kivéve az EGT tagállamokba a 883/2004/EK rendelet alapján). A szabályok a magyar állampolgárokra is ugyanígy vonatkoznak.

A szociális törvénynek megfelelően,²⁰ a nem járulékalapú időskorúak járadékát nem állapíthatják meg vagy folyósíthatják, amennyiben az érintett három hónapot meghaladó időtartamra külföldre távozik, vagy amennyiben az EU Kék Kártya tulajdonos tartózkodási engedélyét (vagy rezidens EGT állampolgár és családtagok, a határmenti munkavállalókat kivéve) felfüggesztették vagy visszavonták. Ehhez hasonlóan, az aktív korúak ellátását nem állapíthatják meg vagy folyósíthatják, amennyiben az EU Kék Kártya birtokos tartózkodási engedélyét felfüggesztették vagy visszavonták.

3.3 A fent említett hét kategória ellátásai között van-e olyan, amihez minimum foglalkoztatási időt/minimum járulékfizetési időt kötöttek bármilyen harmadik országbeli állampolgárok által igényelhető támogatáshoz?

Vannak minimum biztosítási időszakok, amiket „minősítő időszaknak” nevezünk, ami néhány ellátáshoz történő hozzáféréshez feltételként szerepel. Ezek a feltételek mindenki számára egyenlők, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az érintett magyar állampolgár vagy harmadik országbeli állampolgár, huzamos idejű vagy fix tartózkodási engedéllyel rendelkezik-e.

Terhességi-gyermekágyi segély jár annak, aki a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt, és a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon belül szül. A terhesség-gyermekágyi segély 168 napig jár. A terhesség-gyermekágyi segély a napi átlagkereset 70%-a, felső határa nincsen, adó és nyugdíjbiztosítási járulék kerül belőle levonásra, a folyósítási idő nyugdíjra jogosító szolgálati időnek minősül. Ugyanezek a feltételei a gyermekgondozási díjnak is, annak jár, aki a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt.

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki álláskereső (akár munkavállaló, akár vállalkozó volt korábban), az álláskeresővé válását megelőző öt éven belül legalább háromszázhatvan nap jogosultsági idővel rendelkezik, az álláskeresővé válást megelőző öt évben. A segélyre kizárólag a hosszú távú tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli

---

¹⁹ 1998. évi LXXXIV Törvény 35 (3) (a) családok támogatásáról szóló Cikkelye kijelenti, hogy a támogatás folyósítását meg kell szakítani, amennyiben az érintett személy elhagyja Magyarország területét és nem EU tagállamba, EGT vagy a tagállammal megegyező jogviszonyt élvező országba megy (jelenleg ez Svájc)

²⁰ 32/B. § Cikkely (4) b)-c) pontok és 34 Cikkely (b) bekezdés.

állampolgárok jogosultak, de a kitöltő időszak megegyezik a magyar állampolgárokéval.

A megváltozott munkaképességű személyek (akiknek munkaképessége 60 % vagy kisebb) a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően rehabilitációs ellátást (ha rehabilitálható) vagy rokkantsági ellátást (ha rehabilitációja nem javasolt) igényelhetnek, ha a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át (3 év) biztosítottak voltak. A követelmények minden jelentkező számára azonosak.

Öregségi nyugdíjra az jogosult, aki elérte a nyugdíjkorhatárt és a szükséges 20 év szolgálati időt megszerezte. Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki – az életkor elérése esetén – 15 év szolgálati időt szerzett és elérte a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíj adómentes. Azok a nők, akik 40 év szolgálati időt szereztek, életkortól függetlenül öregségi nyugdíjat igényelhetnek (ún. Nők40 nyugdíj). A szabályok minden jelentkezőre érvényesek. Kétoldalú egyezmény esetén más országokban létrejött biztosítotti jogviszony figyelembe vehető a hozzáférés létrehozásakor (nem feltétlenül pro rata számítás jön létre).

Fontos hangsúlyozni, hogy a külföldön teljesített időszakok tekintetbe vétele a jogosultsághoz csak akkor lehetséges, ha azt a magyar vagy az EU jog vagy kétoldalú szociális biztonsági egyezmény kifejezetten megengedi.

3.4 A fent felsorolt hét kategória ellátásai között van-e olyan, amelyhez migráció specifikus feltétel (pl. adott tartózkodási engedély megléte, felhatalmazás tartózkodásra vagy vízumra, fix lakóhely²¹, integrációs kurzuson való részvétel) kapcsolódik, ha a harmadik országbeli állampolgárok számára hozzáférhetőek?

Nem kívánok többet hozzátenni az eddig leírtakhoz.

3.5 A hét felsorolt kategóriából van-e bármilyen más (eddig fel nem sorolt) feltétel, pl. minimum vagy maximum életkor, rászorultság ellenőrzés, ami kapcsolódik a harmadik országbeli állampolgárok által hozzáférhető juttatásokhoz?

Nem kívánok többet hozzátenni az eddig leírtakhoz.

---

²¹ Ez bármilyen az olyan módszerre vonatkozik, ami az Ön tagállamában rendelkezésre áll az egyének tartózkodási helyének regisztrálására.

4. A HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK SZOCIÁLIS BIZTONSÁGHOZ TÖRTÉNŐ HOZZÁFÉRÉSÉNEK ADMINISZTRATÍV GYAKORLATA

Ebben a részben arról lesz szó, hogy vajon a diszkrecionális feltételeket alkalmazzák-e a tagállamok a harmadik országbeli állampolgárok azon juttatásokhoz való hozzáféréseinek megállapításakor, amelyek a szociális biztonság hét, fent említett „ágzatába” tartoznak. A diszkrecionális feltételek egyik példája a „szokásos tartózkodási hely teszt”, ahol a döntést hozó hivatalnokoknak gyakorolniuk kell azt az ítélőképességet vagy diszkréciót, hogy tulajdonképpen hol lakik az érintett, figyelembe véve az egyéni kérelmező különleges körülményeit.

4.1 A szociális biztonság hét ága közül alkalmaznak-e valamelyikben diszkrecionális kritériumokat az adminisztratív jogban/szabályokban az egyéni kérelmezők elbírálásakor Magyarországon (például szokásos tartózkodási hely tesztet)?

A hozzáférési szabályok vonatkozásában a 3. pontban bemutatott, előzetes tartózkodást vagy biztosítást érintő feltételek érvényesülnek a magyar jogban. A diszkrecionális jogkör gyakorlása a szociális biztonsági rendszeren belül szigorúan korlátozva van a rászorultsági alapú ellátásokra. Az aktív korúak ellátásában vagy egészségügyi segélyben részesülő személyek számára biztosított támogatások odaítélésének folyamatában például a hivatalnok a kérelmező (vagy a családja) személyes körülményeit vizsgálja, hogy rendelkezik-e megfelelő forrásokkal a létfenntartásához. A döntéshozó hivatalnoknak kevés mozgástere van, ez kizárólag a jelentkező anyagi körülményeinek megítéléséhez kapcsolódik. Más diszkrecionális jogkör nem létezik a magyar társadalmi jogban.

4.2 Kérem, nevezze meg azokat a tényezőket, amiket a döntéshozó hivatalnoknak figyelembe kell vennie annak megítélésekor, hogy a jelentkező megfelelt-e a fent említett diszkrecionális kritériumoknak (pl. szokásos tartózkodási hely teszt). Amennyiben ezek a tényezők különböznek az egyéni juttatásoknál, kérem, fejtse ki bővebben.

Nem kívánok többet hozzátenni az eddig leírtakhoz.

4.3 Kérem, jellemezze azokat a körrendeleteket illetve útmutatókat, amelyeket a döntéshozó hivatalnoknak rendelkezésre bocsátanak a diszkrecionális kritérium következetes végrehajtása érdekében (pl. „szokásos tartózkodási hely teszt”) az egyéni kérelmezőknek. Kérem azt is jegyezze meg, hogy a döntéshozó hivatalnokok részesülnek-e specifikus tréningben munkájuk támogatása érdekében.

Mivel semmilyen ilyen típusú diszkrecionális kritérium nem létezik, sem körrendelet, sem útmutató nincs.

4.4 A szociális biztonsági ellátás igénylése befolyásolja-e a harmadik országbeli állampolgárok hozzáférését a tartózkodási engedély megújításához, honosításhoz való jelentkezéshez, vagy családegyesítéshez, ahol a döntés függ az érintettek önellátó képességétől?

Nem kívánok többet hozzátenni az eddig leírtakhoz, részletek a 2.2 pontban találhatóak.

4.5 Kérem, jelezze, hogy az Ön országában fordítás, tolmácsolás vagy bármilyen más támogatási forma elérhető-e azon harmadik országbeli állampolgárok számára, akik hozzá kívánnak férni a szociális biztonsági juttatásokhoz vagy programokhoz.

Az adminisztratív eljárások és szolgáltatások szabályairól szóló 2004. évi CXL törvény fekteti le az adminisztratív eljárásokban történő nyelvhasználat szabályait. A szociális jóléti juttatások adminisztrációja a horizontális Törvénytől és a rendelkezéseinek tolmácsolásától függ.

A Törvény 9.§ (1) bekezdésének megfelelően: „Magyarországon a közigazgatási hatósági eljárás hivatalos nyelve a magyar”. A 10. § (1) bekezdés szerint: „Ha a közigazgatási hatóság nem magyar állampolgárságú, a magyar nyelvet nem ismerő személy ügyében magyarországi tartózkodásának tartama alatt hivatalból indít azonnali intézkedéssel járó eljárást, vagy a természetes személy ügyfél azonnali jogvédelemért fordul a magyar közigazgatási hatósághoz, a hatóság köteles gondoskodni arról, hogy az ügyfelet joghátrány ne érje a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt. Törvény az e bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazását az itt nem szabályozott esetekben is kötelezővé teheti. Ezen bekezdés rendelkezéseit kötelezően is előírhatja a törvénykezés arra az ügyekre is, amiben nem rendelkezik ezen bekezdés. Továbbá, ’a ... magyar nyelvet nem ismerő ügyfél - a fordítási és

tolmácsolási költség viselése mellett - az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó esetekben is kérheti, hogy a közigazgatási hatóság bírálja el az anyanyelvén vagy valamely közvetítő nyelven megfogalmazott kérelmét.”. Végül, „(1) Ha a közigazgatási hatóság döntésének magyar és idegen nyelvű szövege között eltérés van, a magyar nyelvű szöveget kell hitelesnek tekinteni. (2) A ... 10. § (1) bekezdésében szabályozott esetben a fordítási és tolmácsolási költséget, továbbá a jeltolmácsolás költségeit az eljáró közigazgatási hatóság viseli. (3) Jogszabály eltérő nyelvhasználati szabályokat állapíthat meg a hatósági igazolvány, hatósági bizonyítvány kiállítására és a hatósági nyilvántartásba történő bejegyzés módjára.”

Összességében: a jelentkezést benyújtó harmadik országbeli állampolgárok által kezdeményezett ügyek nem vonják maguk után azt a kötelezettséget a hatóság részéről, hogy tolmácsolást rendeljenek el vagy fizessék annak költségeit (ennek a lehetősége természetesen fennáll). Az *ex officio* eljárások esetében a hatóság fizeti a fordítás illetve tolmácsolás vagy jeltolmácsolás költségeit. A törvényhez hozzáfűzött Kommentár megerősíti ezeket az alapszabályokat.

A hivatalok előtti eljárások hivatalos nyelve a magyar, az EU tagállamaiban kiállított – bármely hivatalos nyelven – orvosi igazolást, tanulmányi státuszt vagy munkavállalói státuszt bizonyító igazolások elfogadhatóak, bármely más nyelven készült dokumentumok csak magyar nyelvre fordítva fogadhatóak el. Következtetésképp, ha egy kínai ügyfél angol nyelven ír beadványt, az elfogadható, és a magyar nyelvre fordítását elvégzik a hatóságok. Ha azonban az ügyfél a saját anyanyelvén, azaz kínaiul ír, a beadvány nem fogadható el, és az ügyfelet megkérlik arra, hogy adja be a dokumentum hitelesített fordítását. Ez utóbbi esetben ennek költségei az ügyfélt terhelik.

Másfajta támogatások is léteznek, a szociális igazgatási szervek több módon törekednek arra, hogy segítség a nem magyar állampolgárságú jelentkezőket (főként a magyarul nem beszélő jelentkezőket).

A harmadik országbeli állampolgárok segítése érdekében *különböző nyomtatványokat* dolgoztak ki számukra a juttatások igényléséhez. Amennyiben az ügyfél nem nyomtatványon adta be a kérelmet, a hivatalnok asztalánál kap egyet, és lehetőséget kell biztosítani számára a kitöltéshez. A formanyomtatványok használata azonban nem kötelező.

A családi ellátás formanyomtatványai francia, angol és német nyelven érhetőek el. A nyugdíj formanyomtatványai részben kétnyelvűek (magyar-angol), részben magyar nyelvűek.²²

A támogatásokról minden esetben elérhető angol nyelvű tájékoztatófüzet. A Nemzeti Foglalkoztatási Hivatal honlapján található tájékoztató az álláskeresői ellátásokról.²³

²² <http://www.onyf.hu/en/index.php?module=news&action=actual> Letöltés: 12.10.2013.

Található tájékoztatás a családi ellátásokról is.²⁴ Angol nyelven számos információ tölthető le az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság²⁵ angol nyelvű honlapjáról is, és általános jellegű tájékoztatás elérhető németül és franciául is. Az egészségügyi ellátásokkal kapcsolatos információ tölthető le az OEP és a GYEMSZI weboldaláról.²⁶

Fontos, hogy az érintettek időben tájékoztatást kapjanak a támogatásokról, hiszen azok limitált módon visszamenőleg érhetőek el.²⁷ A szociális biztonsági juttatásokra a jelentkezés beadásától számított naptól hat hónapra visszamenőleg lehet jelentkezni.²⁸ Ehhez hasonlóan, a szociális biztonsági nyugdíjra a jelentkezés beadásától számított naptól hat hónapra visszamenőleg lehet jelentkezni.²⁹

5. A SZOCIÁLIS BIZTONSÁG KÜLSŐ DIMENZIÓJA

A harmadik országokkal történő szociális biztonsági koordináció kétoldalú szociális biztonsági megállapodásokkal történik a tagállamok és a harmadik országok között. Ez a rész információt szolgáltat a tagállamok szociális biztonsági politikájának külső dimenzióiról, beleértve a harmadik országokkal kötött kétoldalú szociális biztonsági megállapodások tárgykörét és szerepét.

5.1 Kötött-e az Ön Tagállama bármely harmadik országgal kétoldalú egyezményt a szociális biztonság koordinációjáról?

Igen. Magyarország limitált számú kétoldalú egyezménnyel rendelkezik, lehetséges mindegyiket felsorolni.

Ország	Aláírás dátuma	Hatályba lépés dátuma
Jugoszlávia	1957. október 7.	1958. július 1.

²³ http://nfsz.munka.hu/engine.aspx?page=allaskereseknek_munkanelkuli_ellatas_eu_egt Letöltés: 5.10.2013.

²⁴ http://www.allamkincstar.gov.hu/english/private_persons Letöltés: 12.10.2013.

²⁵

http://www.onyf.hu/en/index.php?module=news_archive&action=list&fname=ONYF_LEFT_MENU&rand=e563b8c97a80d5a8a64b15d12fe352b1 Letöltés: 12.10.2013.

²⁶ www.oep.hu és www.gyemszi.hu

²⁷ 1998. évi LXXXIV. Törvény a családok támogatásáról (Cst), 37 (1). Cikkely

²⁸ 1998. évi LXXX Törvény a kötelező társadalombiztosítás alapú ellátásokról (Ebtv), 61 (2). Cikkely

²⁹ 1998. évi LXXXIV. Törvény a társadalombiztosítási nyugdíjról, Tny) 64 (2). Cikkely

(tulajdonképpen a Szerb Köztársaság, és a korábbi Macedónia) 1959. évi 20. tvr.		
Szovjet Szocialista Köztársaságok (Tulajdonképpen az Orosz Föderáció és Ukrajna) 1963. évi 16. tvr.	1962. December 20.	1963. július 1.
Kanada 2003. évi LXIX. Törvény	2002. március 4.	2003. október 1.
Koreai Köztársaság 2006. évi LXXIX. Törvény	2006. május 12.	2007. március 1.
Québec 2006. évi XVII. Törvény	2004. május 12.	2006. július 1.
Montenegrói Köztársaság 2008. évi LXXII. Törvény	2008. május 20.	2009. április 1.
Bosznia-Hercegovina 2009. évi II. Törvény	2008. június 12.	2009. augusztus 1.
Indiai Köztársaság 2010. évi XXIX. Törvény	2010. február 2.	2013. április 1.
Mongólia 2011. évi CXVIII. Törvény	2011. június 10.	2012. április 1.
Ausztrália 2011. évi CXVII. Törvény	2011. június 7.	2012. október 1.

5.2 Kérem, fejtse ki bővebben az Ön Tagállama által kötött kétoldalú szociális biztonsági egyezményeket, azt is jelezve, hogy az egyezmények:

i) megengedik-e a harmadik országbeli állampolgárnak, hogy az Ön Tagállamában dolgozzon, míg a küldő állam szociális biztonsági szabályai vonatkoznak rá;

Igen.

A területiségi alapelven alapuló régi egyezmények tartalmazzák az alkalmazandó jogról szóló rendelkezéseket. Ehhez hasonlóan az új típusú szociális biztonsági egyezmények szintén

tartalmazzák az alkalmazandó jogról szóló rendelkezéseket. Az alkalmazandó jog keretében általában érintett témák az alábbiak (nem minden egyezmény rendelkezik szükségszerűen minden kérdéssel): kiküldetés, köztisztviselőkre, diplomáciai küldöttségekre és konzuli tisztviselőkre, légiszemélyzetre és tengerészekre alkalmazandó jog. A köztisztviselőkre, diplomátákra és konzulokra általában a küldő állam jogát kell alkalmazni.

Ha egy személyt, aki az egyik Szerződő Félnél bejegyzett munkáltató alkalmazásában áll, munkáltatója a másik Szerződő Fél területére küld, hogy munkát végezzen a részére, az ilyen személyre továbbra is az első Szerződő Fél jogszabályait kell alkalmazni, úgy, mintha továbbra is az első Szerződő Fél területén dolgozna, feltéve, hogy a kiküldetés előrelátható időtartama nem halad meg egy bizonyos időtartamot. Ez az időtartam – egyezménytől függően- 24 hónap (Mongólia) és 5 év (India) közötti időtartam lehet.

ii) bizonyos támogatásokat tekintve garantálja-e az egyenlő bánásmódot a befogadó állam rendszerében (pl. kölcsönös egészségügyi egyezmények);

Igen. A régi típusú szociális biztonsági egyezmények az összes szociális biztonsági szolgáltatást magukban foglalják, beleértve a nyugdíjat, egészségügyet, rokkantságot, hozzátartozók támogatását, munkanélküli segélyeket és családi ellátást. Ezek a szerződések tág tárgykörrel rendelkeznek.

Az új típusú szerződéseknek más a tárgyköre.

Két témakört mindig taglálnak, nevezetesen az alkalmazandó jogot (ahogy az i) pontban részletesen szólok erről) és a nyugdíjat.

Az öregségi nyugdíjak területén létrejött szociális biztonsági szerződéseket kötött országok a következők: Ausztrália, Bosznia-Hercegovina, Indiai Köztársaság, Kanada, Québec, Koreai Köztársaság, Koszovói Köztársaság, Macedónia, Mongólia, Szerbia és Montenegró. A nyugdíjra vonatkozó rendelkezések szerint az érintett országok biztosítottjai vagy állampolgárai kérhetik, hogy a nyugdíjra való jogosultság megállapításához számítsák össze a két szerződő államban megszerzett időszakokat. A magyar teherviselő úgy számítja ki a nyugdíj magyar részét, hogy a nyugdíj kiszámításánál mindkét Szerződő Fél jogszabályai szerint megszerzett összes biztosítási időket figyelembe veszi. Az így kiszámított nyugdíjnak azon részét folyósítja, amely a magyar jogszabályok szerint megszerzett biztosítási időkhöz viszonyított arányának megfelel. Érdekes kérdés, hogy a kétoldalú egyezmények szerint mennyiben lehet tekintetbe venni a nem a két Szerződő Fél jogszabályai szerint teljesített időszakokat. Az

Indiával kötött egyezmény pl. az alábbiak szerint rendelkezik: „Ha egy személy (...) az összeszámított időszakok alapján nem jogosult ellátásra, az érintett személy adott ellátásra való jogosultsága ezen időszakok és olyan harmadik állam jogszabályai szerint szerzett biztosítási időszakok összeszámításával állapítandó meg, amely államhoz mindkét Szerződő Államot az időszakok összeszámításáról is rendelkező szociális biztonsági jogi eszközök kötnék.” Hasonló szabályok alkalmazandóak Bosznia-Hercegovinával, Montenegróval, Québec-kel és Kanadával.

A Montenegróval és Bosznia és Hercegovinával kötött szociális biztonsági egyezmények adnak jogosultságot magyar egészségügyi ellátásokra. Ráadásul a lent említett országokból jövő állampolgárok jogosultak a magyar egészségügyi rendszerben megtalálható kétségtelenül szükséges természetbeni ellátásokhoz történő hozzáféréshez, amennyiben azt az egészségügyi állapotuk sürgősen megköveteli: Jordánia (15/1981. MT határozat), Kuwait (33/1979. MT határozat), Angola (17/1984. MT határozat), Irak (47/1978. MT határozat), Mongolia (29/1974. MT. határozat), Koreai Köztársaság (KNDK) 14/1975. MT határozat), Kuba (1969. évi 16. tvr.).

Kizárólag a következő egyezmények foglalkoznak a munkanélküli segéllyel: a Jugoszláviával kötött egyezmény (érvényben van a Szerb Köztársaság és a korábbi Macedónia esetében), a Montenegróval és Bosznia-Hercegovinával kötött egyezmény. Az ezekben az egyezményekben lefektetett alapelv szerint biztosítják a munkanélküli segílyt az álláskereső jelentkezőnek az állampolgársága szerinti országban az ott irányadó jogszabályoknak megfelelően, de figyelembe veszik a másik államban megszerzett jogosító időt is az ellátáshoz való jog megállapításakor.

A családi ellátások területén a Szerződő Felekben történt változás és a Felek által az egyezmény nem alkalmazása következtében a főszabály, hogy bár ezek az egyezmények érvényben vannak, mégsem alkalmazhatók. Ezeket a megállapításokat egyes megyei bíróságok is megerősítették.

iii) megengedik-e, hogy a szociális támogatásokat (pl. állami nyugdíj) más ország területére exportálják;

Igen.

Részletek a 3.3 pontban.

iv) tartalmazzak-e bármely más releváns rendelkezést a harmadik országok szociális biztonsági rendszerének koordinációjával kapcsolatban.

Nem.

5.3 Kérem, adjon információt arról, hogy mennyiben éltek a harmadik országbeli állampolgárok a jogaikkal a Magyarország és egy harmadik ország között létrejött kétoldalú szociális biztonsági szerződés következtében.

A **nyugdíjak** terén a kétoldalú megállapodáson alapuló kérelmek száma 2009-2012 között fokozatosan növekedett, a 2009-es 1897 esetszámról 3000 fölé 2012-re.³⁰ Ehhez képest évente megközelítőleg 200-300 esetben nem volt lehetőség kétoldalú egyezmény alkalmazására az adott esetben. Több ezer jogosult részére utal a kompetens hatóság ellátást (csak az USA-ba majdnem 3000 esetben). Ezek a számok jól mutatják az egyezmények fontosságát a nyugdíj területén.

Az **egészségügyi ellátás** terén az egyezmények alkalmazása az alábbiak szerint alakul. 2012-ben a magyar kompetens hatóság 954 db CG111 formanyomtatványt állított ki Montenegróba, míg 29 db HR111-es formanyomtatványt és 14 db HR112-es formanyomtatványt Horvátországba Nem állítottak ki formanyomtatványt Bosznia-Hercegovinába. A bejövő oldalon 2012-ben 117 esetben kértek orvosi ellátást Montenegró biztosítottjai Magyarországon, és 661 esetben a horvát biztosítottak.³¹ 2013. július 1-jétől Horvátország az EU tagállama, következésképpen ezen a területen a kétoldalú egyezményt felváltja a 883/2004/EK rendelet.

5.4 Kérem, magyarázza el hogyan hajtja végre az Ön tagállama a szociális biztonsági támogatások kifizetését azon saját állampolgárai számára, akik olyan harmadik országban élnek, akivel nem írt alá a tagállam kétoldalú egyezményt.

Ez a kérdés nem érinti a családi juttatások, a munkanélküli ellátások és szociális segély területét, ugyanis ezek nem exportálhatók harmadik országokba.

A nyugdíj és a rokkantsági ellátás esetében, amennyiben nem áll fent kétoldalú egyezmény, exportálhatóak, de a szabályok szigorúbbak, mint az EGT tagállamokba vagy a kétoldalú

---

³⁰ Verbal information from the Central Administration of National Pension Insurance, 1.10.2013.

³¹ Verbal information from the National Health Insurance Fund, 20.11.2013.

egyezményekkel érintett országokba történő utalás szabályai. ahogy említésre került, az ellátást magyar postai címre vagy bankszámlára lehet folyósítani. Az ügyfél átutalja a pénzt erről egy általa szabadon választott bankszámlára, saját költségén.

A rövidtávú ellátások (betegség és anyaság, baleseti ellátások) esetében általában nem merül fel az utalás szükségessége, nincs erre vonatkozó kifejezett jogszabályi rendelkezés.

6. ESETTANULMÁNYOK

Annak érdekében, hogy jobban megértsük az először ide érkező harmadik országbeli állampolgárok szociális biztonsághoz való jogát és hozzáférését, minden egyes alábbi esettanulmányban elmagyarázzuk a döntéshozatali eljárást, és azt, hogy a harmadik országbeli állampolgárok által benyújtott szociális biztonsági kérelmek sikeresek lennének-e Magyarországon.

1. Esettanulmány: Tho és Lien, akik egy vietnámi állampolgárságú házaspár, 28, illetve 30 évesek, az Ön Tagállamába költöztek tíz évvel ezelőtt. Huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkeznek. Tho egy autóiipari cégnél dolgozott 8 évig, egész idő alatt fizette a kötelező járulékokat. Lien egy nagy hotel éttermében dolgozott séfként, szintén fizette a kötelező járulékokat az utóbbi két évben. Tho és Lien 6 hét múlva várják első gyermekük születését. Múlt héten az autóiipari cég, ahol Tho dolgozik bejelentette, hogy felmondanak neki. Olyan időben nézve szembe Tho jövedelmének elvesztésével, amikor Liennek szüksége van a szabadságra a gyermekük születését követően, Tho eldöntötte, hogy munkanélküli ellátást kér, míg Lien anyasági ellátást szeretne kérni.

Ebben az esetben világos, hogy a pár az állam területén huzamosan tartózkodik, ráadásul a huzamos idejű itt tartózkodást igazoló szükséges dokumentumok birtokában vannak a huzamos tartózkodási engedélynek köszönhetően. A magyar jognak megfelelően az anya (Lien) mindenfajta családi ellátásra jogosult, az egyszeri anyasági támogatást is beleértve, és – foglalkoztatott személy lévén – 168 napig (átlagkeresetének 70%-a a szülést megelőző évben) jogosult a járulékalapú terhességi gyermekágyi segélyre és ezzel párhuzamosan családi pótlékra is a legális, huzamos magyarországi tartózkodásának köszönhetően. Az apa (Tho) szintén jogosult munkanélküli ellátásra, mivel megfelel a kritériumoknak (huzamos

tartózkodási engedély és a szükséges szolgálati idő az önhibáján kívül létrejött munkanélküliség előtt). A 2.2 pontban említettek alapján az engedélyek vissza is vonhatóak (a hatóságnak van diszkrecionális jogköre), ha azok a feltételek, amelyekre az engedély kibocsátását alapozták olyan jelentős mértékben megváltoztak, hogy azok kizárnák az engedély jelenlegi kiadását, feltéve, ha az engedélyt kevesebb, mint öt évvel ezelőtt adták ki.³² Ha a pár több mint 5 éve él az országban a huzamos tartózkodási engedéllyel, annak visszavonását már tiltja a törvény.

2. Esettanulmány: Jasmine egy egyedülálló, 29 éves, Fülöp-szigeteki édesanya, aki az Ön Tagállamába költözött 2 és fél évvel ezelőtt. Van egy 2 éves gyermeke (aki szintén Fülöp-szigeteki állampolgár) aki vele él, és egy másik, 5 éves gyermek, aki a Fülöp-szigeteken él Jasmine édesanyjával. Ideiglenes munkavállalási/tartózkodási engedéllyel rendelkezik, amit egyszer újítottak meg. Jasmine két és fél évig dolgozott dadaként egy bentlakásos napköziben az Ön Tagállamában. Minden hónapban küld egy kisebb összeget a Fülöp-szigetekre, hogy támogassa a kislányát. A múlt hónapban Jasmine munkaadója jelentősen csökkentette a foglalkoztatottak bérét a költségvetés csökkentése következtében. Jelentősen lecsökkent jövedelemmel szembenézve Jasmine egy hostelbe költözött, mivel nem engedhette meg, hogy tovább lakást béreljen. Arra is rákényszerült, hogy megfelezzék az eddig havonta hazaküldött összeget. Úgy döntött, családi ellátásért, valamint garantált minimum jövedelem ellátásért folyamodik.

Ebben az esetben az érintett fix-időtartamú tartózkodási engedéllyel rendelkezik, aki bérből és fizetésből élő munkavállaló, feltehetőleg EU Kék Kártyával nem rendelkezik. Noha szeretne tartózkodás-alapú támogatásokat kérelmezni, ez nem lehetséges, mert nem rendelkezik huzamos tartózkodási engedéllyel. Nem tartozik a családi juttatásokról és szociális segélyekről szóló törvény személyi hatálya alá.

3. Esettanulmány: Senghor egy magasan képzett szenegáli munkás. 6 évvel ezelőtt érkezett az Ön tagállamába, ideiglenes tartózkodási engedéllyel, amit a neki munkát adó IT cég intézett. Senghor egyedülálló, gyermekei nincsenek, de nemrég sikerült idősödő édesanyját az országba hoznia családgyesítés céljából. 80 évesen édesanyja

³² Harmtv. 37. § bekezdés (1) pont a), Vhr. 105. § (1) bekezdés.

teljes mértékben Senghor jövedelmére szorul. Múlt héten Senghor munkahelyi balesetet szenvedett, amitől képtelenné vált a már 3 éve végzett munkája teljesítésére. Rokkantsági ellátást, táppénzt és családi ellátást szeretne kérelmezni.

Mivel az érintett munkahelyi balesetet szenvedett, jogosult a járulékalapú rokkantsági ellátásokra, azaz a természetbeni egészségügyi ellátásokra és a pénzbeli munkahelyi baleseti táppénzre egészen addig, amíg egészségügyi állapota nem engedi meg, hogy munkába álljon. A törvényben lefektetett időtartamig jogosult ezekre a támogatásokra, pl. baleseti táppénzre egy évig, egyéves meghosszabbítási lehetőséggel. A baleseti táppénz lejárta után baleseti járadék illeti meg. Saját jogon, elsődleges jog alapján illetik meg őt ezek az ellátások. Az édesanyja helyzete azonban már más. Szociális szempontból nézve az édesanya bejöhett az országba, mert a fia megteremtette számára a megélhetést. Függs a fia anyagi forrásaitól, nincsenek származékos jogai a szociális védelmi rendszerben. Következtetésképp, az édesanya, aki fix-idejű tartózkodási engedéllyel van itt, semmilyen támogatásra nem jogosult.

7. MIGRÁCIÓHOZ KAPCSOLÓDÓ SZOCIÁLIS BIZTONSÁGI KIFIZETÉSEK STATISZTIKÁI

7.1 Kérem, mutasson be bármilyen elérhető szám adatot a harmadik-országbeli foglalkoztatott, munkanélküli és inaktív állampolgárokat illetően nemzetiségre lebontva.

Részletek a mellékletben. A Magyarországon tartózkodó harmadik-országbeli állampolgárok számát tekintve azt látjuk, hogy ez a szám rendkívül alacsony az aktív munkaerőhöz viszonyítva. 2007 és 2012 között az aggregált szám egyik évben sem haladta meg a 20.000 főt (ebben az értelemben a Romániából, illetve Bulgáriából jövő személyek javítottak a számokon, akik 2007-ben lettek EU-s állampolgárok). Magyarországon a foglalkoztatottak száma kb. 3.8 millió fő volt évente a vizsgált időszakban³³, ami azt jelenti, hogy a 20.000 fős harmadik országbeli állampolgárok száma ennek kb. 0.5%-a.

A munkát kereső harmadik országbeli állampolgárokat illetően (akik azután lettek munkanélküliek, hogy már voltak foglalkoztatottak Magyarországon), a Nemzeti

³³ http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qlf021.html Letöltés (2.10.2013.) Központi Statisztikai Hivatal

Foglalkoztatási Hivatal egy aggregált számot kalkulált a regisztrált álláskeresőkről 2009 és 2012 között, ami 3559 főt tett ki (ez évente kb. 700 fő). A regisztrált álláskeresők száma általában túllépte az évi 550.000 főt 2009 és 2013 között.³⁴ Ezt figyelembe véve, a harmadik országbeli állampolgárok az álláskeresők között nem haladták meg a 0.13%-t.

Az a következtetés vonható le, hogy a harmadik országbeli állampolgárok munkaerőpiaci jelenléte Magyarországon korlátozott, akár foglalkoztatott, akár munkanélküli személyekről beszélünk. Politikai szempontból nézve ez a statisztikai adat fontos lehet.

8. KULCSFONTOSÁGÚ MEGÁLLAPÍTÁSOK

Magyarország követi az Európai Unióban használatos definíciók szerinti beosztást a szociális biztonsági ellátások és az azokat adminisztráló szervezetrendszer szempontjából, tehát a következő fogalmakat használja: szociális védelem, szociális biztonság, szociális biztonság, szociális segélyezés. A szociális biztonság pénzügyi alapját az Egészségbiztosítási Alap, a Nyugdíjbiztosítási Alap és a Munkaerőpiaci Alap jelentik. A biztosítottak tb járulékokat, a munkáltatók szociális hozzájárulási adót fizetnek.

2008. január 1-jétől érvénybe lépően, a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek belépéséről és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvénnyel összhangban több szociális jogszabályt és kormányrendeletet módosítottak. 2011. augusztus 1-től az EU Kék Kártya birtokosai speciális szociális jogállást élveznek a magyar jogban. Az összevont engedéllyel rendelkező, Magyarország területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok jogosultságot szerezhetnek 2014. január 1-jétől időskorúak járadékára, fogyatékosági támogatásra, valamint a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti családtámogatásokra, feltéve, hogy a munkavállalást számára hat hónapot meghaladó időtartamra engedélyezték.

Az idegenrendészeti szabályok és a szociális ellátások közti kapcsolat egyrészt a tartózkodás engedélyezése és meghosszabbítása tekintetében ragadható meg, mert a három hónapot meghaladó időtartamra történő beutazás és tartózkodás egyik feltétele, hogy a harmadik országbeli állampolgár az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősüljön vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja. A másik kapcsolódási pont, hogy a tartózkodás anyagi fedezetébe mennyiben számíthatnak bele a szociális védelmi rendszer

---

³⁴ http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qlf028.html Letöltés (2.10.2013.) Központi Statisztikai Hivatal

különböző ellátásai, illetve, megfordítva a kérdést, ha egy harmadik országbeli állampolgár szociális ellátást igényel, ez indikáció-e arra nézve, hogy az érintettnek nincsen megfelelő anyagi fedezete (és így a tartózkodását nem jogszerűnek lehet ítélni).

A kutatás során rendelkezésemre bocsátott információ szerint a harmadik országbeli állampolgárok a magyar szociális biztonsággal fennálló jogviszonyra jellemzően a tartózkodás meghosszabbításakor hivatkoznak. Ebből arra lehet következtetni, hogy a belépéskor, illetve a tartózkodás első hónapjaiban nem csatlakoznak (vagy nem rögtön) a magyar egészségbiztosítási rendszerhez, de később mégis igénybe veszik azt, kötelezően vagy önkéntesen. Nincsen olyan rendelkezés a magyar jogban, amely szerint bizonyos szociális védelmi ellátások igénylése azzal a negatív következménnyel járna, hogy a megfelelő anyagi fedezetet ne lehetne igazoltként elfogadni. A kutatás során rendelkezésemre bocsátott információ szerint előfordult az idegenrendészeti hatóság gyakorlatában, hogy a harmadik országbeli családtagok tartózkodási engedélyük meghosszabbításakor hivatkoztak arra, hogy családi pótlékban és/vagy gyermekgondozási díjban részesülnek. A hatóság – egyéb kiegészítő forrással együtt, mérlegelési jogkörében eljárva – ezeket az ellátásokat az anyagi fedezet részeként értékelte, ahhoz negatív jogkövetkezményt nem fűzött. Nagyon fontos, hogy ez az utolsó megállapítás megfelelő hangsúlyt kapjon. Ha a szociális biztonsági rendszerből a harmadik országbeli állampolgár jogosulttá válik ellátásra (biztosítottként pl. gyermekgondozási díjra, vagy több éves itt tartózkodást követően családi pótlékra), az is nagyon fontos álláspontom szerint, hogy emiatt a jog más területein ne érhesse hátrány.

CSATOLMÁNYOK

1. A migrációval és szociális segélyekkel kapcsolatos további források

Források

3. Nemzeti Jelentés a Magyar Kormány által beadott Európai Szociális Charta végrehajtásáról, letöltés (1.10.2013)

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/socialcharter/Reporting/StateReports/Hungary3_en.pdf

Gellérné Lukács Éva – Kovács Réka – Lopussny András, Modernised EU Social Security Coordination one year later – Looking forward, Conference Report: 42-96., Ministry of National Resources, Budapest 2011.

Gellérné Lukács Éva, Benefit-related interpretation issues in social security co-ordination: 59-74., IN Jos Bergham-Paul Schoukens (eds), The social security of moving researchers, Acco Nederland, Den Haag 2011.

Gellérné Lukács Éva, Free Movement of Persons – a Synthesis: 51-84., IN Réka Somssich-Tamás Szabados (eds.), Central and Eastern European Countries After and Before the Accession, Volume I., Department of Private International Law and European Economic Law, Faculty of Law, ELTE University, Budapest 2011. ISBN: 978-963-284-192-2.

Gellérné Lukács Éva (szerk.), Harmadik országbeli állampolgár kutatók integrációja – Kézikönyv és konferencia riport – Handbook and conference report on the integration of third-country national researchers (bilingual publication), Tullius Kiadó, Budapest, 2011.

Illés Sándor – Gellérné Lukács Éva, Towards Researcher Mobility, Európai Tükör, Selection of Studies Published in the First Half of 2007, Special Issue, August 2007, 139-155.

Á³⁵cs Vera –Éva Lukács Éva, Kutatói mobilitás, avagy a harmadik országbeli állampolgár kutatók migrációja és magyarországi integrációja, Demográfia 2012/1, KSH NKI, Budapest 2012. p 69-102.

Gellérné Lukács Éva - Illés Sándor, Migrációs politikák és jogharmonizáció, KSH- NKI Kutatási Jelentések 79. Budapest, 2005.

2. Állampolgárság szerinti bontásban a harmadik országbeli állampolgár foglalkoztatott, munkanélküli, inaktív állampolgárok

Harmadik országbeli foglalkoztatott állampolgárok

2007	Egyéni engedély	Szezonális munka	Bejelentés	Zöld kártya	Összesen
Horvátország	163		1		164
Norvégia	13			2	15
Oroszország	246	1			247
Svájc	23			1	24
Szerbia	2138		1		2139
Bulgária*	220		1	55	276
Románia*	19006	580		5899	25485
Törökország	325				325
Ukrajna	7770	303	1		8074
egyéb	202	23			225
Amerikai Egyesült Államok	379		1		380
Ausztrália	33				33
Izrael	75				75
Japán	992				992
Kanada	72				72
Kína	1616				1616
Mongólia	847				847
Vietnam	285				285
egyéb Európán kívüli	1877				1877
Összesen	36282	907	5	5957	43151

* 2007-es uniós tagságuk miatt csak ebben az évben szerepelnek a statisztikában

2008	Egyéni engedély	Szezonális munka	Bejelentés	Zöld kártya	Összesen
Horvátország	500		6		506
Norvégia	10		8	2	20
Oroszország	238	1	14		253
Svájc	7		16	4	27

Szerbia	2127	23	42		2192
Törökország	387		4		391
Ukrajna	6857	358	50		7265
egyéb	381	20	7		408
Amerikai Egyesült Államok	328		12		340
Ausztrália	33				33
Izrael	104		1	1	106
Japán	676		2		678
Kanada	69				69
Kína	2039		1	1	2041
Mongólia	984				984
Vietnam	525		1		526
egyéb Európán kívüli	2148		32		2180
Összesen	17413	402	196	8	18019

* a Zöld kártyáról csak 2009-ig vannak adatok

2009	Egyéni engedély	Szezonális munka	Bejelentés	Összesen
Horvátország	122		10	132
Norvégia			14	14
Oroszország	170		7	177
Svájc			29	29
Szerbia	905	76	64	1045
Törökország	230		11	241
Ukrajna	3173	276	85	3534
egyéb	139	14	2	155
Amerikai Egyesült Államok	273		46	319
Ausztrália	27		7	34
Dél Korea	107			107
Izrael	43		10	53
India	222		2	224
Japán	404			404
Kanada	52		42	94

Kína	1840		5	1845
Mongólia	366		1	367
Thaiföld	336		2	338
Vietnam	352		4	356
egyéb Európán kívüli	603		111	714
Összesen	9364	366	452	10182

2010	Egyéni engedély	Szezonális munka	Bejelentés	Összesen
Horvátország	108		22	130
Norvégia			3	3
Oroszország	181		29	210
Svájc			12	12
Szerbia	1222	8	175	1405
Törökország	207		18	225
Ukrajna	3393	437	194	4024
egyéb	171	1	10	182
Amerikai Egyesült Államok	227		55	282
Brazília	53		16	69
Dél Korea	361		7	368
India	298		6	304
Japán	266		21	287
Kína	2335		20	2355
Mexikó	85		11	96
Moldova	69	1	3	73
Mongólia	484		8	492
Thaiföld	422		3	425
Vietnam	481		25	506
egyéb Európán kívüli	527		175	702
Összesen	10890	447	813	12150

2011	Egyéni engedély	Szezonális munka	Bejelentés	Összesen
Horvátország	208		100	308

Norvégia			13	13
Oroszország	191		39	230
Svájc			8	8
Szerbia	844		88	932
Törökország	176		28	204
Ukrajna	2224	380	139	2743
egyéb	418		24	442
Amerikai Egyesült Államok	266		56	322
Brazília	35		18	53
Dél Korea	201		6	207
India	343		11	354
Irán	61			61
Japán	253		18	271
Kína	3164		26	3190
Mexikó	39		17	56
Moldova	33		3	36
Mongólia	240		16	256
Thaiföld	401		3	404
Vietnam	540		41	581
egyéb Európán kívüli	535		174	709
Összesen	10172	380	828	11380

2012	Egyéni engedély	Szezonális munka	Bejelentés	Összesen
Horvátország	158		33	191
Norvégia			3	3
Oroszország	202		55	257
Svájc			15	15
Szerbia	753		59	812
Törökország	193		36	229
Ukrajna	2170	168	86	2424
Koszovó	711			711
Moldova	68	2		70
egyéb	206		35	241

Amerikai egyesült Államok	255		79	334
Brazília	73		15	88
Dél Korea	175		5	180
India	372		14	386
Japán	323		18	341
Kína	3202		37	3239
Mexikó	50		11	61
Mongólia	292		29	321
Thaiföld	526		3	529
Vietnám	730		38	768
egyéb Európán kívüli	596		167	763
Összesen	11055	170	738	11963

Külföldi állampolgárságú álláskeresők száma

Külföldi állampolgárságú álláskeresők száma összesen 2009-2013	
Állampolgárság	Fő
afgán	145
albán	15
algériai	36
amerikai	13
angolai	4
arab emírségeki	1
argentín	4
ausztrál	1
azerbajdzsáni	3
bahreini	4
bangladesi	2
bissau-guineai	1
bolíviai	1
bosznia-hercegovinai	24

brazil	7
brit virgin-szigeteki	1
chilei	10
costa ricai	4
csádi	1
dél-afrikai köztársasági	3
dominikai köztársasági	1
ecuadori	2
egyiptomi	22
elefántcsontparti	7
eritreai	1
etiópiai	6
fehérorosz	9
Fülöp-szigeteki	9
gambiai	1
ghánai	8
grúz	12
guatemalai	3
guineai	3
horvát	71
Hontalan	4
indiai	9
indonéziai	2
iraki	52
iráni	32
izraeli	11
japán	8
jemeni	2
jordán	11
kameruni	15
kanadai	2
katari	1
kazah	19

kenyai	1
kínai	22
kirgíz	1
kolumbiai	6
kongói	6
kongói demokratikus köztársasági	5
koreai köztársasági	1
közép-afrikai	2
kubai	25
kuvaiti	1
laoszi	1
libanoni	10
libériai	1
líbiai	7
lichtensteini	1
macedón	8
malajziai	1
marokkói	11
mauritiusi	1
mexikói	5
moldovai	13
mongol	83
montenegrói	3
nepáli	1
nigériai	51
örmény	5
orosz	159
pakisztáni	10
palesztin	9
paraguayi	2
perui	9
sierra leonei	2
srí lankai	8

surinamei	1
szerb	635
szerb-montenegrói	129
szingapúri	1
szíriai	15
szomáliai	69
szudáni	13
szváziföldi	20
tanzániai	2
thaiföldi	3
togói	2
török	33
tunéziai	27
ugandai	3
ukrán	1509
üzbég	1
vanuatu	1
vietnami	8
zimbabwei	1
nem meghatározott	12
Összesen	3559

Külföldi állampolgárságú álláskereső száma ellátás szerint						
2009-2013						
Állampolgárság	Ellátás nélkül	Álláskeresői járadék	Álláskeresői segély	Nyugdíj előtti segély	Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT, BPJ, RÁT)	Összesen
afgán	141	6	5	0	17	169
albán	11	6	3	0	4	24
algériai	32	18	12	0	5	67
amerikai	12	11	5	0	1	29
angolai	4	1	0	0	1	6

arab emírségei	1	0	0	0	0	1
argentín	3	3	1	0	0	7
ausztrál	1	1	0	0	0	2
azerbajdzsáni	3	0	0	0	0	3
bahreini	3	1	0	0	3	7
bangladesi	2	0	0	0	0	2
bissau-guineai	1	1	0	0	0	2
bolíviai	1	0	1	0	1	3
bosznia-hercegovinai	19	12	7	0	12	50
brazil	5	6	2	0	0	13
brit virgin-szigeteki	1	1	0	0	0	2
chilei	10	3	2	0	3	18
costa ricai	2	3	2	0	2	9
csádi	1	0	0	0	2	3
dél-afrikai köztársasági	2	1	0	0	0	3
dominikai köztársasági	1	0	1	0	0	2
ecuadori	1	2	0	0	0	3
egyiptomi	18	10	4	0	3	35
elefántcsontparti	7	3	2	0	4	16
eritreai	1	1	0	0	0	2
etiópiai	6	3	1	0	3	13
fehérorosz	8	3	0	0	3	14
Fülöp-szigeteki	8	4	1	0	1	14
gambiai	1	0	0	0	0	1
ghánai	8	3	3	0	0	14
grúz	12	0	0	0	0	12
guatemalai	2	2	1	0	0	5
guineai	3	1	0	0	0	4
Hontalan	3	1	0	0	2	6
horvát	60	38	18	0	21	137
indiai	7	8	1	0	0	16
indonéziai	2	0	1	0	0	3
iraki	49	5	3	1	3	61

iráni	30	8	3	0	5	46
izraeli	10	4	1	0	0	15
japán	7	5	3	0	1	16
jemeni	2	0	0	0	0	2
jordán	9	7	2	0	3	21
kameruni	13	10	2	0	4	29
kanadai	1	1	0	0	0	2
katari	1	0	0	0	0	1
kazah	16	8	6	0	5	35
kenyai	1	1	0	0	0	2
kínai	17	17	5	0	3	42
kirgíz	1	0	0	0	0	1
kolumbiai	4	3	1	0	0	8
kongói	6	3	3	0	1	13
kongói demokratikus köztársasági	5	1	0	0	0	6
koreai köztársasági	1	1	0	0	0	2
közép-afrikai	2	0	0	0	0	2
kubai	24	15	8	0	3	50
kuvaiti	1	1	0	0	0	2
laoszi	1	0	0	0	0	1
libanoni	10	0	1	0	2	13
libériai	1	1	0	0	0	2
líbiai	7	2	2	0	0	11
lichtensteini	1	0	0	0	0	1
macedón	7	3	1	0	2	13
malajziai	1	1	1	0	0	3
marokkói	8	4	1	0	1	14
mauritiusi	1	1	0	0	0	2
mexikói	4	3	0	0	1	8
moldovai	13	9	5	0	5	32
mongol	63	66	27	0	12	168
montenegrói	2	2	0	0	2	6

nem meghatározott	8	2	2	0	6	18
nepáli	1	1	0	0	0	2
nigériai	46	21	4	0	2	73
orosz	135	87	34	0	33	289
örmény	5	1	1	0	0	7
pakisztáni	10	2	1	0	3	16
palesztin	9	3	0	0	0	12
paraguayi	1	1	0	0	0	2
perui	8	3	1	0	2	14
sierra leonei	2	1	1	0	1	5
srí lankai	8	0	0	0	1	9
surinamei	1	0	0	0	0	1
szerb	511	324	161	2	173	1171
szerb-montenegrói	87	50	24	0	62	223
szingapúri		1	0	0	0	1
szíriai	12	5	2	0	5	24
szomáliai	69	3	5	0	1	78
szudáni	13	5	3	0	1	22
szváziföldi	14	5	6	0	17	42
tanzániai	1	1	0	0	0	2
thaiföldi	2	2	0	0	0	4
togói	1	2	0	0	0	3
török	23	21	7	0	6	57
tunéziai	23	11	0	0	1	35
ugandai	1	3	1	0	0	5
ukrán	1275	720	360	5	587	2947
üzbég	1	0	0	0	0	1
vanuatui	1	0	0	0	0	1
vietnami	6	6	1	0	1	14
zimbabwei	0	1	0	0	0	1
Végösszeg	2996	1617	762	8	1043	6426

Családi ellátások (családi pótlék)- 2012

Részesülő darab	Nemzetiség országa
1 088 570	Magyarország
12	Szíria
74	Vietnam
1	Salvador
4	Kolumbia
5	Grúzia
3	Thaiföld
5	Irak
8	Japán
3	Jordánia
1	Szudán
1	Egyiptom
1	Kambodzsa
1	Portugália
79	Kína
4	India
5	Szlovénia
7	Nigéria
1	Üzbegisztán
5	Kazahsztán
5	Törökország
2	Etiópia
2	Mexikó
1	Brit Virgin-szigetek
2	Líbia
3	Ecuador
294	Ukrajna
1	Svatbard
4	Jemen
1	Elefántcsontpart
4	Brazília
2	Peru
3	Fülöp-szigetek
1	Kongó
1	Kanada
4	Irán
1	Albánia
1	Koreai Köztársaság
39	Szerbia

10	Afganisztán
1	Azerbajdzsán
2	Malajzia
3	Indonézia
1	Chile
5	Moldova
2	Fehéroroszország
1	Szváziföld
2	Pakisztán
18	Horvátország
55	Oroszország
15	Mongólia
1	Sri Lanka
3	Kuba
3	Izrael
1	Argentína
1	Réunion
3	Algéria
2	Venezuela
6	Bosznia-Hercegovina
5	Örményország
4	Egyesült Államok
1	Amerikai Szamoa
1	Dél-afrikai Köztársaság

Családi ellátások (családi pótlék) - 2008

COUNT(DISTINCTSEM.ROW_ID) NEMZETISÉG

1230116

7	Szíria
26	Vietnam
4	Jordánia
1	Portugália
2	Libanon
4	Irak
2	Grúzia
2	Szudán
1	Salvador
1	Kambodzsa
47	Kína
1	Etiópia

5	Kazahsztán
1	Líbia
3	Törökország
2	Nigéria
1	Üzbegisztán
1	India
260	Ukrajna
5	Jemen
5	Írország
1	Ecuador
1	Peru
3	Brazília
2	Kanada
2	Irán
1	Koreai Köztársaság
1	Kongó
1	Indonézia
18	Szerbia
2	Fehéroroszország
5	Afganisztán
3	Pakisztán
3	Moldova
1	Chile
44	Oroszország
12	Mongólia
20	Horvátország
3	Izrael
7	Belgium
2	Kuba
1	Marokkó
1	Sri Lanka
6	Bosznia-Hercegovina
3	Örményország
1	Montenegró
1	Venezuela
3	Algéria
2	Egyesült Államok
1	Dél-afrikai Köztársaság
532	

Kapcsolódó korábbi **EMH Ad-hoc Lekérdezésekről** elérhető gyűjtemények (pdf fájlok) és Direktívák Listája az **EU Joganyagnak** megfelelően a szabálytalan migrációval kapcsolatban az Információs Csere Rendszerről szóló Tanulmány mappájába lesz feltöltve.

*****